

บทที่ 2

ประวัติการฟ็อนบูชาพระธาตุพนม

ในการศึกษาถึงที่มาของการฟ็อนบูชาพระธาตุพนม มีความจำเป็นที่จะต้องศึกษาถึงความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับจังหวัดนครพนม ประวัติความเป็นมาของพระธาตุพนม ตลอดจนความเชื่อ ความศรัทธาของชาวอีสานที่มีต่อองค์พระธาตุพนม เพื่อเชื่อมโยงถึงเหตุและที่มาของการฟ็อนบูชาพระธาตุพนม โดยผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากเอกสารทางประวัติศาสตร์ และศึกษาจากการสัมภาษณ์บุคคลหรือผู้ที่เคยมีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดพิธีบูชาพระธาตุพนม เพื่อให้ทราบถึงความเป็นมาของการฟ็อนในพิธีบูชาพระธาตุพนม โดยผู้วิจัยได้จำแนกเนื้อหาแบ่งเป็นหัวข้อดังนี้

1. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับจังหวัดนครพนม
2. ประวัติพระธาตุพนม
3. ความเชื่อความศรัทธาต่อองค์พระธาตุพนม
4. ความเป็นมาของฟ็อนบูชาพระธาตุพนม
5. วิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงฟ็อนบูชาพระธาตุพนม

1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับจังหวัดนครพนม

จังหวัดนครพนมเป็นจังหวัดเขตชายแดนของประเทศไทย โดยมีแม่น้ำโขงเป็นแม่น้ำสายสำคัญไหลผ่าน กั้นกลางระหว่างพรมแดนประเทศลาวและจังหวัดนครพนม เดิมจังหวัดนครพนมเป็นอาณาจักรที่มีความรุ่งเรืองทางด้านอารยธรรมในอดีต ซึ่งมีชื่อเรียกว่า “อาณาจักรศรีโคตรบูร”

อาณาจักรศรีโคตรบูรตั้งอยู่ทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ทางฝั่งซ้ายของแม่น้ำโขง เป็นเมืองลูกหลวงขึ้นกับเมืองนครเวียงจันทน์หรือล้านช้าง จนถึงสมัยพระนรนาถรักย์ (สิงคำ) ครองเมืองศรีโคตรบูร จึงย้ายเมืองจากปากห้วยบูรณะ มาอยู่ที่ดงไม้รวก และเปลี่ยนนามใหม่เป็น “มรุกขนคร” ต่อมาได้ย้ายมาทางฝั่งขวาของแม่น้ำโขง ในสมัยพระเจ้ากรุงธนบุรี การต่อสู้สงครามเพื่อแย่งชิงอำนาจและการปกครองในอาณาจักรหลายครั้งมีการเปลี่ยนแปลงเจ้าเมืองหลายองค์ จนกระทั่งสมัยของพระบรมราชา (สุคตา) ราวปี พ.ศ. 2337 จึงเปลี่ยนชื่อเป็นเมืองนครพนมและขึ้นตรงต่อกรุงเทพมหานคร จนถึงสมัยการเปลี่ยนแปลงการปกครองท้องถิ่น มีการกำหนดตำแหน่งกรมการ กำหนดแบ่งเขตการปกครอง

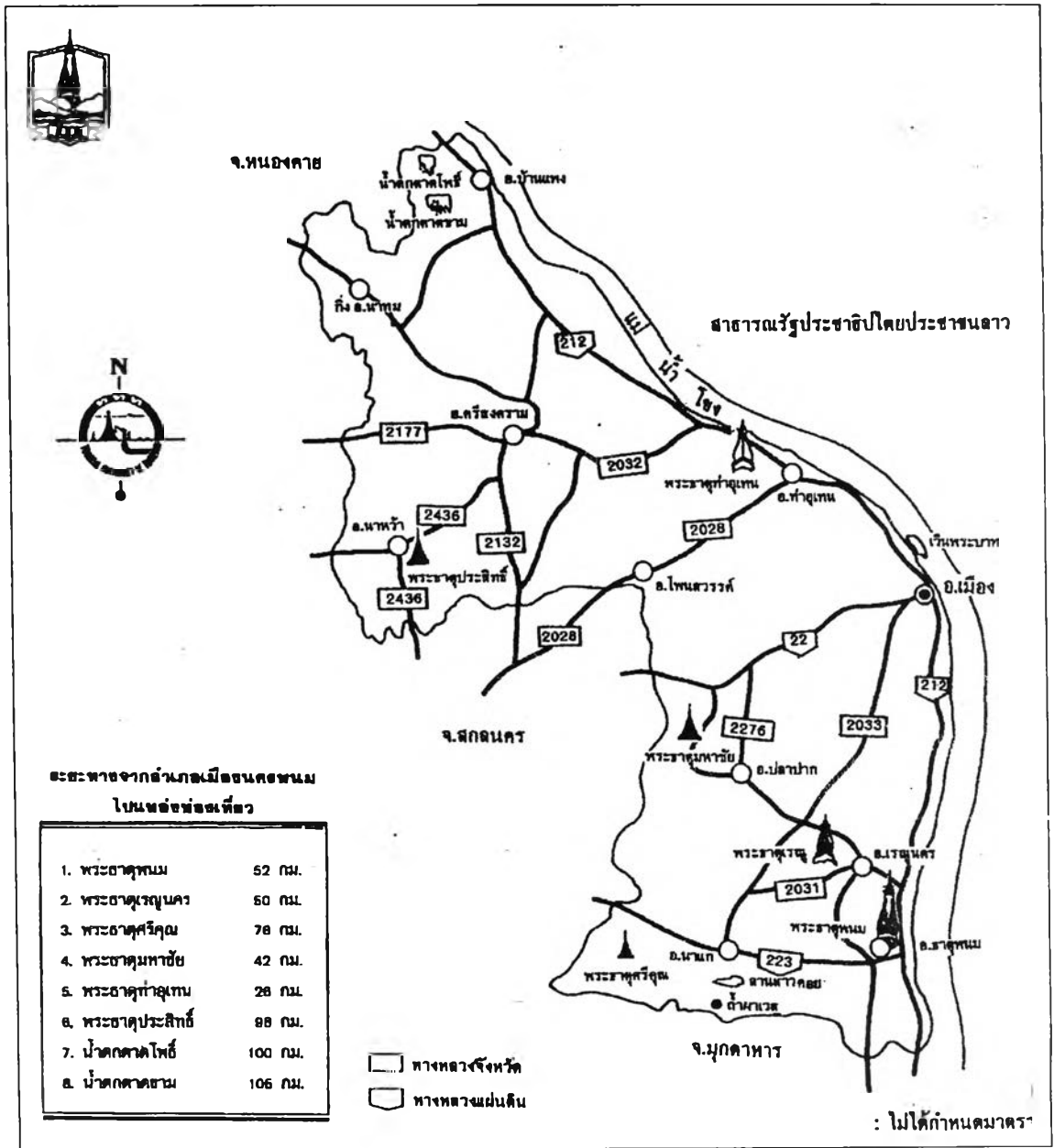
ชั้นใหม่โดยมีข้าหลวงจังหวัดเป็นผู้ปกครองจังหวัดและเปลี่ยนเป็นผู้ว่าราชการจังหวัด
ใน พ.ศ. 2495 เป็นต้นมา¹

ปัจจุบันนครพนมแบ่งเขตการปกครองออกเป็น 11 อำเภอ 1 กิ่งอำเภอ 99 ตำบล
1,077 หมู่บ้าน โดยประกอบด้วยอำเภอและกิ่งอำเภอดังนี้

1. อำเภอเมืองนครพนม
2. อำเภอท่าอุเทน
3. อำเภอนาทม
4. อำเภอนาหว้า
5. อำเภอบ้านแพง
6. อำเภอโพนสวรรค์
7. อำเภอเรณูนคร
8. อำเภอศรีสงคราม
9. อำเภอนาแก
10. อำเภอปลาปาก
11. อำเภอธาตุพนมและกิ่งอำเภอวังยาง²

¹อร่ามจิตร ชินช่าง, **ของดีศรีโคตรบูร**, (นครพนม: ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดนครพนม,
2542), หน้า 1 – 6.

²กรมการปกครอง, **ประวัติมหาดไทยส่วนภูมิภาค จังหวัดนครพนม**, (กรุงเทพฯ:
กระทรวงมหาดไทย, 2546), หน้า 2.

แผนผังประกอบ 1

คำอธิบายแผนผัง : แผนที่จังหวัดนครพนม

ที่มา : หนังสือของดิศรี โคตรบูร³

³ ौर่วมจิตร ชินช่าง, ของดิศรีโคตรบูร.(นครพนม: ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดนครพนม.

จังหวัดนครพนมถือว่าเป็นจังหวัดที่มีประชากรหลากหลายชาติพันธุ์ ซึ่งประกอบไปด้วย

1. ไทลาว คือกลุ่มที่ใหญ่ที่สุดในพื้นที่จังหวัดนครพนม อาศัยอยู่ทั่วไปในจังหวัดนครพนม อพยพมาจากเมืองเวียงจันทน์ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
2. ไทญ้อ คือชนเผ่าหนึ่งในอำเภอท่าอุเทน อพยพมาจากเมืองไชบุรีแขวงหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
3. ไทข่า คือชนเผ่าหนึ่งในอำเภอโพนสวรรค์ บ้านแพง อพยพมาจากแขวงอัตปิ่น สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
4. ไทกะเลิง คือชนเผ่าหนึ่งในอำเภอนาแก อพยพมาจากเมืองอัตปิ่น แขวงจำปาศักดิ์ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
5. ไทโซ่ คือชนเผ่าหนึ่งในเขตอำเภอโพนสวรรค์ ศรีสงคราม อพยพมาจากบริเวณแม่น้ำบังไฟแขวงสุวรรณเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
6. ไทแสก คือชนเผ่าที่อยู่ในเขตอำเภอเมือง อพยพมาจากแขวงคำม่วน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
7. ภูไท คือชนเผ่าหนึ่งในอำเภอเรณูนครและอำเภอนาแกบางส่วน อพยพมาจากเมืองวังอ่างคำ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว⁴

หมายเหตุ ไทควนในปัจจุบันมีการกลืนทางวัฒนธรรมเป็นกลุ่มไทลาว จึงไม่ถือว่าเป็นกลุ่มคนในพื้นที่จังหวัดนครพนม

จากความหลากหลายทางชาติพันธุ์ทำให้เกิดมีวัฒนธรรมที่แตกต่างกันตามความเชื่อของกลุ่มชนแต่ละกลุ่ม โดยส่วนใหญ่ชาวนครพนมนับถือผีและพระพุทธศาสนาควบคู่กันไป ชาวนครพนมมีเครื่องยึดเหนี่ยวทางจิตใจทางพระพุทธศาสนา คือ พระธาตุพนมซึ่งเปรียบเสมือนปูชนียสถานอันเป็นศูนย์รวมจิตใจของชาวสองฝั่งโขง พระธาตุพนมเป็นโบราณสถานที่บ่งบอกถึงอารยธรรมในลุ่มน้ำโขง ทั้งทางด้านสังคม ศิลปวัฒนธรรม ความเป็นอยู่ ก่อเกิดเป็นความเชื่อ ความศรัทธาที่แสดงออกอย่างชัด

⁴ สัมภาษณ์ ชัยบดินทร์ สาลีพันธ์. เจ้าของศูนย์วัฒนธรรมบ้านภูไทเรณูนคร. 25 เมษายน 2547.

2. ประวัติพระธาตุพนม

ประวัติพระธาตุพนม มีปรากฏในตำนานอรัญคันทานหรืออรัญคธาตุ^๑ เนื่องจากเป็นการบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษรที่เกี่ยวกับพระธาตุพนมที่เก่าแก่ที่สุดในการบันทึก หากแต่อรัญคธาตุ มีการนำเอาอิทธิฤทธิ์ปาฏิหาริย์เข้ามาเพื่อให้เกิดความเลื่อมใสแต่เดิม ให้เกิดความเชื่อถือมากขึ้นในการนำมาอธิบายความเป็นมาต่างๆ ขององค์พระธาตุพนม บางส่วนนั้นจึงเป็นไปตามความนิยมของมนุษย์ที่ชอบความพิสดารเหนือธรรมชาติ

ตามตำนานอรัญคธาตุ เมื่อช่วงแรกพระพุทธเจ้ายังมีชีวิตอยู่ กล่าวถึงพุทธทำนายถึงการเกิดเมืองต่าง ๆ ในบริเวณลุ่มแม่น้ำโขงและทรงกล่าวกับพระอานนท์ว่า เมื่อพระพุทธเจ้าปรินิพพานแล้วจึงนำเอาพระอรัญคธาตุมาบรรจุไว้ที่คอกกัปปนคีรีหรือภูกำพร้าว หลังจากพระพุทธเจ้าปรินิพพานได้ 8 ปี เหล่าสาวกได้นำเอาพระอรัญคธาตุมาขังสุวรรณภูมิและบรรจุไว้ในภูกำพร้าว โดยในช่วงแรกได้สร้างเป็นอุบมุงไว้ ตำนานยังกล่าวถึงความสัมพันธ์ของเมืองต่าง ๆ ในบริเวณลุ่มน้ำโขง ชี มูล ลม จม ถึงการติดต่อทางการเมืองการค้าและเรือญาติ พร้อมทั้งเล่าแบบนิยายปรัมปรา มีการกลับชาติมาเกิดอภินิหารต่างๆ มากมาย ในช่วงที่สองกล่าวถึงในช่วงอาณาจักรล้านช้างด้านประวัติศาสตร์ ตั้งแต่ต้นอาณาจักรจนมาถึงช่วงปัจจุบันจากที่กล่าวมาผู้วิจัยสันนิษฐานว่า ผู้เขียนอรัญคันทานาเขียนขึ้นในระยะเวลาของอาณาจักรล้านช้างคือ พ.ศ. 2072 และเขียนสืบทอดกันมาจนถึงปัจจุบัน สังกศได้จากในช่วงแรกเป็นการเขียนจากนิทานหรือคำบอกเล่าและช่วงที่สองจึงเขียนจากการมีเค้าโครงประวัติศาสตร์ที่เป็นลายลักษณ์อักษร

พระธาตุพนมมีการบูรณะซ่อมแซมหลายครั้งด้วยกัน ครั้งที่หนึ่งในพ.ศ. 500 โดยพระเจ้าสุมิตตธรรมวงศาภยัตริย์แคว้นศรีโคตรบูร ได้ทำการบริจาคข้าทาสในการรับใช้ งานต่างๆ ขององค์พระธาตุพนมจำนวน 3,000 คนทำให้มีข้าโอกาสหรือข้าพระธาตุพนม ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา ครั้งที่สอง พ.ศ. 2233-2235 โดยพระครูโพนเสม็กจากล้านช้างได้ทำการบูรณะครั้งใหญ่ ทำการต่อฐานเดิมเป็นสามช่วง ช่วงที่ 1 เป็นรูปทรงคอกบัว ช่วงที่ 2 องค์ทำเป็นองค์ระฆังรูปโกศ ช่วงที่ 3 เป็นปมมีรู เอาไว้ปักฉัตรพระธาตุที่ทำจากทองฝงเพชรและพลอย ประมาณ 300กว่าเม็ด ครั้งที่สาม พ.ศ. 2444 โดยพระครูวิโณจันรัตโนบลเป็นผู้นำในการซ่อมแซม ในช่วงนั้นมีข่าวลือที่ทำให้มีการคัดค้านจากชาวบ้านเพราะกลัวภูตผีอาละวาด และมีคนปล่อยข่าวลือในแถบอุบลราชธานีว่าหากเอาเงินทองไว้จะไม่ดีต้องนำมาบริจาคสร้างวัดทำให้สามารถซ่อมแซมอย่างรวดเร็ว ครั้งที่สี่ พ.ศ. 2483 กรณีพิพาทดินแดนระหว่างไทยกับฝรั่งเศส ทำให้ทางรัฐบาลทำการบูรณะพระธาตุพนม เพื่อเป็นการสร้างหลักเขตแดน

^๑ ตำนานอรัญคธาตุ หรืออรัญคันทาน หมายถึงบันทึกตำนานขององค์พระธาตุพนม

ของไทยให้ชัดเจน ในครั้งนี้การซ่อมแซมเกิดปัญหาอย่างมากในการทำงาน เนื่องจากว่าฝรั่งเศสทำการยิงและทิ้งระเบิด ช่มชู้ การบูรณะในองค์พระธาตุมีการต่อเติมจากเดิมขึ้นไปอีก 10 เมตร หากแต่ไม่มีการเสริมยอดและมีการเปิดช่องเพื่อระบายอากาศ⁶

ภาพประกอบ 1

คำอธิบายภาพ : พระธาตุพนมองค์เก่าสร้างเมื่อ พ.ศ. 2483-2484 ในระหว่างสงครามพิพาทไทยกับฝรั่งเศสในอินโดจีน กรมศิลปากรไทยอันมีหลวงวิจิตรวาทการ อธิบดีกรมศิลปากร เป็นหัวหน้า ได้ซ่อมแซมพระธาตุโดยเทคนิคกริดเสริมเหล็กจากฐานบริเวณเอวขึ้นไปจนถึงยอดสุด และต่อยอดให้สูงขึ้นอีก 10 เมตร

ที่มา : ประมวลภาพประวัติศาสตร์พระธาตุพนมและภาพโบราณวัตถุค่ามหาศาลในกรุงพระธาตุพนม⁷

⁶ พิเศษ เจียจันทร์พงษ์, จดหมายเหตุการบูรณะปฏิสังขรณ์องค์พระธาตุพนม,(กรุงเทพฯ: ม.ป.พ. 2522), หน้า 4 – 47.

⁷ วัดพระธาตุพนม, ประมวลภาพประวัติศาสตร์พระธาตุพนมและภาพโบราณวัตถุค่ามหาศาลในกรุงพระธาตุพนม,(กรุงเทพฯ: กรุงเทพมหานครการพิมพ์, 2522), หน้า 46

เมื่อวันที่ 11 สิงหาคม 2518 เวลา 19.38 น. องค์พระธาตุพนมได้ล้มลงกลางพายุฝน ยังความเสียวใจแก่ผู้ที่ทราบข่าวเป็นอย่างยิ่ง ทางรัฐบาลเปิดการประชุมอย่างเร่งด่วน และได้ให้กรมศิลปากรเป็นผู้สร้างองค์พระธาตุขึ้น จากการปรึกษาหารือมีมติว่าจะต้องสร้างพระธาตุพนม ตามรูปแบบเดิมเนื่องจากว่ารูปทรงเดิมมีความงดงามอยู่แล้ว อีกประการคือตามหลักสากลและข้อปฏิบัติของกรมศิลปากรนั้นในข้อที่ 6.14 มีใจความว่า จะต้องไม่เปลี่ยนแปลงรูปทรงสีสันทันของโบราณสถานอันเป็นที่เคารพสักการบูชา เพื่อมิให้หมดความนับถือในศาสนสถาน⁸

3. ความเชื่อความศรัทธาต่อองค์พระธาตุพนม

พระธาตุพนมเป็นแหล่งโบราณสถานที่เก่าแก่คู่บ้านคูเมืองของชาวนครพนมมาแต่ครั้งโบราณทำให้มีความเชื่อต่างๆ ต่อองค์พระธาตุพนม พระธาตุพนมถือเป็นที่ร่วมใจของชาวพุทธในแถบบริเวณลุ่มน้ำโขง ดังนั้นชาวนครพนมจึงมีความผูกพันและเชื่อถือต่อองค์พระธาตุพนม อย่างยิ่ง นอกจากนี้ประชาชนชาวลาวและชาวอีสาน ยังมีความเชื่อเรื่องอิทธิฤทธิ์พระธาตุพนมเป็นอย่างมาก เนื่องจากความเชื่อผนวกกับแรงศรัทธา เมื่อได้พบเห็นและการถ่ายทอดตามคำบอกเล่า ส่งผลให้ชาวบ้านยังมีความเชื่อตามคำบอกเล่าทั้งยังแสดงออกถึงการเคารพต่อสิ่งทีศรัทธาคือองค์พระธาตุพนมในรูปแบบต่างๆ⁹

ความเชื่อที่สืบทอดกันมาของชาวบ้านบริเวณ โคขรรอบของพระธาตุพนม คือการเป็นข้าโอกาสพระธาตุหรือข้าพระธาตุ¹⁰ โดยตำนานพระอูรังคธาตุกล่าวว่า พระเจ้าสุมิตตธรรมวงศา กษัตริย์แคว้นศรีโคตรบูรบริจาคน้ำขาศจำนวน 3,000 คนพร้อมทั้งทรัพย์สินจำนวนหนึ่งจากขาศที่นำมาบริจาคนั้น เป็นข้ารับใช้ขององค์พระธาตุพนมในการประกอบกิจกรรมต่างๆของทางวัดพระธาตุพนม ดังนั้นขาศเหล่านั้นจึงเรียกตนเองว่า “ข้าโอกาสพระธาตุพนม” เมื่อนานวันทำให้ข้าโอกาสพระธาตุเหล่านั้นแตกกระจายไปทั่วบริเวณภาคอีสานและประเทศลาวบางส่วน ทำให้มีข้าโอกาสพระธาตุพนมในเขตจังหวัดภาคอีสาน

⁸ พิเศษ เจียจันทร์พงษ์, จดหมายเหตุการบูรณะปฏิสังขรณ์องค์พระธาตุพนม.(กรุงเทพฯ: ม.ป.พ, 2522), หน้า 4 – 47.
⁹ สุพร สิริพัฒน์, พระธาตุพนมโบราณสถานศรีสง่าแห่งอาณาจักรศรีโคตรบูร.(กาฬสินธุ์: ประสานการพิมพ์2547), หน้า131 – 35.
¹⁰ ข้าโอกาสพระธาตุพนมนิยมเรียกตนเองว่า “ข้าพระธาตุ”.

พร้อมทั้งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว การปฏิบัติตนของข้าโอกาสพระธาตุพนม จะต้องยึดถือปฏิบัติโดยให้ความสำคัญต่อพระธาตุพนมเป็นหลัก และแสดงความเคารพโดยอย่างน้อยจะต้องเสียค่าหัว (การเสียค่าหัว คือ การทำบุญให้กับพระธาตุพนมประจำปีของข้าโอกาสพระธาตุพนมในเดือนสาม โดยจากอดีตที่มีการทำงานหรือส่งส่วยให้แก่วัดพระธาตุพนม หลังจากเลิกระบบทาสทำให้ไม่มีการทำงานหรือส่งส่วย แต่ความเคารพศรัทธาต่อองค์พระธาตุยังคงอยู่จึงทำให้ข้าโอกาสพระธาตุพนมยังคงปลุกฝังลูกหลานให้มาทำบุญเสียค่าหัวแก่องค์พระธาตุพนม เพื่อความเป็นมงคลต่อตนเองและครอบครัว) ปัจจุบันผู้ที่นับถือว่าเป็นข้าโอกาสพระธาตุจะต้องเสียค่าหัวในช่วงงานบุญเดือนสามของทุกปีแทนจากเดิมที่เป็นการเสียส่วยอากร¹¹

จากความเชื่อที่สืบทอดต่อกันมาจากบรรพบุรุษถ่ายทอดสู่ลูกหลาน ส่งผลให้ชาวอีสานโดยทั่วไปนับถือตนเป็นลูกหลานหรือข้าโอกาสพระธาตุ ดังนั้นจึงต้องทำการเสียค่าหัวเป็นประจำทุกปี จากความเชื่อเรื่องข้าพระธาตุผนวกกับความเชื่อว่าการฟ้อนรำเป็นการปฏิบัติบูชาเพื่อให้เกิดความเป็นสิริมงคล ดังนั้นคนในชุมชนชาวอีสานโดยเฉพาะจังหวัดนครพนม จึงมาแสดงพลังแห่งความศรัทธาด้วยการฟ้อนรำ ซึ่งบูชาพระธาตุพนมในอดีตนั้นเป็นการฟ้อนแห่กองบุญในเดือนสาม ซึ่งกระทำขึ้นในการเสียค่าหัวของชาวนครพนมที่นับถือว่าตนเองเป็นข้าโอกาสพระธาตุพนมจนก่อเกิดเป็นประเพณีการฟ้อนบูชาซึ่งเป็นรูปแบบที่ไม่ตายตัว โดยทำการเวียนขวา 3 รอบ คล้ายการเวียนเทียน ผู้ฟ้อนเป็นข้าโอกาสพระธาตุพนมหรือใครก็ได้ที่มีจิตศรัทธาซึ่งส่วนใหญ่เป็นชาวอีสานและชาวลาวมาฟ้อนบูชาทำฟ้อนไม่มีกระบวนการทำที่ตายตัว เป็นแบบอิสระฟ้อนด้วยจิตวิญญาณแห่งความปิติยินดีในการได้ฟ้อนเพื่อถวายสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ทำให้เกิดความเป็นมงคลต่อตนเองและครอบครัว ซึ่งถือเป็นการปฏิบัติบูชาตามความเชื่อของข้าโอกาสพระธาตุพนมเรื่อยมา

4. ความเป็นมาของการฟ้อนบูชาพระธาตุพนม

มูลเหตุการเกิดฟ้อนบูชาพระธาตุพนมมีหลักฐานอ้างอิง จากตำนานการเกิดพระธาตุพนมหรืออูร์งคันทาน ความว่า “วิสวลาหกเทวบุตร พาเอาบริวารนำเอาหางนกยูงเข้าไปฟ้อนถวายบูชา เทวดาทั้งหลาย ลางขับร้อง ลางดีดสีตีเป่าถวายบูชา นางเทวดาทั้งหลายถือหางนกยูงฟ้อนและขับร้องถวายบูชาปัญญาสิกขาเทวบุตรคิดพิณทองคำถวายบูชา”¹² จากการที่พระธาตุพนม

¹¹ ทศพล อางหาญ, “ข้าโอกาสพระธาตุพนม,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2542), หน้า 22 – 23.

¹² พระธรรมราชานุวัตร แก้ว อุทุมมาลา, อูร์งคันทาน, (กาฬสินธุ์: ป.ม.พ., 2537) หน้า 74.

เป็นโบราณสถานคู่บ้านคู่เมืองคังนั้นในการแห่งกองบุญในเทศกาลเดือนสามทุกปี จึงทำให้มีการพ็อนบูชาพระธาตุพนม ของเหล่าข้าโอกาสพระธาตุพนมเรื่อยมา หากแต่ไม่มีรูปแบบที่ตายตัว ต่อมาเมื่อองค์พระธาตุพนมล้มในวันที่ 11 สิงหาคม พ.ศ. 2518 จึงมีมติจัดทำพิธีสมโภชพระบรมสารีริกธาตุในวันที่ 26 ธันวาคม พ.ศ. 2518 โดยกำหนดให้มีการพ็อนบูชาพระบรมสารีริกธาตุ¹³ 2 ชุดคือ ชุดพ็อนไทควน และชุดพ็อนภูไท¹⁴ จากการสัมภาษณ์ นายกระจาย เวชชานนท์ ซึ่งดำรงตำแหน่งนายกสมาคมยุวสมาคม นครพนม พบว่ามูลเหตุการจัดการพ็อน “สืบเนื่องจากต้องการให้มีการประชาสัมพันธ์ ศิลปวัฒนธรรมจังหวัดนครพนม ให้เป็นที่รู้จัก จึงนำเอาการพ็อนพื้นเมืองจังหวัดนครพนม เข้ามาร่วมเผยแพร่ในงานสมโภชพระบรมสารีริกธาตุ ทั้งนี้ จากตำนานอุรังคธาตุ ตลอดทั้งบุคคลในสังคมล้วนมีความเชื่อว่าการพ็อนคือสิ่งมงคล ทำให้เกิดความรู้สึกที่ดีงามเป็นการแสดงความเคารพโดยการปฏิบัติบูชาต่อพระบรมสารีริกธาตุ”¹⁵ ในปี พ.ศ. 2519 ถึง พ.ศ. 2521 มีการบูรณปฏิสังขรณ์องค์พระธาตุพนมขึ้นใหม่จึงไม่มีการพ็อนบูชา

¹³ สืบเนื่องจากองค์พระธาตุพนมล้มจึงเรียกพิธีในครั้งนี่ว่าพิธีพ็อนบูชาพระบรมสารีริกธาตุ

¹⁴ พระธรรมราชานุวัตร แก้ว อุทุมมาลา,อุรังคนิทาน , (กาฬสินธุ์ : ป.ม.พ.,2537) หน้า174.

¹⁵ สัมภาษณ์ สุวรรณ เกตุทอง, อารีรัตน์ นาคพงศ์, ชัยบดินบดินทร์ สาลีพันธ์, 28 พฤศจิกายน 2546.

ภาพประกอบ 2

คำอธิบายภาพ : ฟ็อนไทควนหรือไทกวน¹⁶ อำเภอราชตุพนม จังหวัดนครพนม เพื่อพ็อน
 บูชาบูชาพระบรมสารีริกธาตุ วันที่ 26 ธันวาคม พ.ศ.2518

ที่มา : หนังสือประมวลภาพประวัติศาสตร์พระธาตุพนมและภาพโบราณวัตถุค่ามหาศาลใน
 กรุพระธาตุพนม¹⁷

¹⁶ ไทพวนหรือไทควน หมายถึงชนเผ่าหนึ่งในหมู่บ้านนาถ่อน อำเภอราชตุพนม
 จังหวัดนครพนม ปัจจุบันถูกกลืนไปกับเชื้อสายลาว

¹⁷ วัดพระธาตุพนม, ประมวลภาพประวัติศาสตร์พระธาตุพนมและภาพโบราณวัตถุค่า
 มหาศาลในกรุพระธาตุพนม,(กรุงเทพฯ: กรุงเทพมหานครพิมพ์, 2522), หน้า 46

ภาพประกอบ 3

คำอธิบายภาพ : ผู้แสดงฟ้อนภูไทเรณูนครขณะที่รอฟีชี เพื่อฟ้อนบูชาบูชาพระบรม
สารีริกธาตุ วันที่ 26 ธันวาคม พ.ศ.2518

ที่มา : หนังสือประมวลภาพประวัติศาสตร์พระธาตุพนมและภาพโบราณวัตถุคำมหาศาลใน
กรุพระธาตุพนม¹⁸

หลังจากนั้นในพิธีอัญเชิญพระบรมสารีริกธาตุและพิธียกฉัตรพระธาตุพนม มีการแห่ขบวน
ฟ้อนรำ เพื่อบูชาพระบรมสารีริกธาตุ ก่อนทำการบรรจุพระบรมสารีริกธาตุ และยกฉัตร
พระธาตุพนม ในวันที่ 26 มีนาคม พ.ศ. 2522¹⁹

ในการแห่พระบรมสารีริกธาตุมีความร่วมมือ ทั้งภาครัฐบาลและเอกชน นำการฟ้อนรำ
ของจังหวัดต่างๆ ในภาคอีสานเข้าร่วมแห่ในขบวนอย่างสวยงาม ถือเป็นการแสดงพลังแห่ง
ความศรัทธาพระธาตุพนมด้วยการปฏิบัติบูชาในสังคมชาวอีสานที่เป็นข้าโอกาสพระธาตุพนม
นั่นเอง ทั้งเป็นการประชาสัมพันธ์วัฒนธรรมการแสดงของชาวอีสาน และถือเป็นการอนุรักษ์
ประเพณีวัฒนธรรม ทำให้วัฒนธรรมการฟ้อนเป็นที่รู้จักแก่สาธารณชน โดยมีชื่อชุดการแสดง

¹⁸วัดพระธาตุพนม, ประมวลภาพประวัติศาสตร์พระธาตุพนมและภาพโบราณวัตถุคำ
มหาศาลในกรุพระธาตุพนม(กรุงเทพฯ: กรุงเทพมหานครพิมพ์, 2522), หน้า 46

¹⁹พิเศษ เจียจันทร์พงษ์, จดหมายเหตุการบูรณะปฏิสังขรณ์องค์พระธาตุพนม.(กรุงเทพฯ:
กรมศิลปากร, 2522), หน้า 240.

และจังหวัดที่เข้าร่วมการแห่อัญเชิญพระบรมสารีริกธาตุตามหลักฐานที่ปรากฏในภาพประกอบ
ดังนี้

ภาพประกอบ 4

คำอธิบายภาพ : จากภาพเป็นการเชิงภูไทสกลนครตัวแทนจังหวัดสกลนครผู้วิจัยสันนิษฐาน
ว่าน่าจะเป็นการนำเอาเอกลักษณ์ของจังหวัดสกลนครมาประชาสัมพันธ์ในงาน ผู้แสดงแถว
แรกที่เป็นชายฟ้อนในท่าอึสระในมือบางคนมีกับแก๊ป²⁰ ประกอบการฟ้อน แต่งกายด้วยเสื้อ
ม่อฮ่อมคาดผ้าขาวม้าที่เอว ผู้ฟ้อนเป็นหญิง แต่งกายด้วยเสื้อคอกลมแขนกระบอกมีผ้าตีน
จกผ้าหน้า พาดผ้าสีเหลืองที่ไหล่ซ้าย

ที่มา : ประมวลภาพประวัติศาสตร์พระธาตุพนม²¹

²⁰ กับแก๊ป หมายถึง ไม้เนิ่นแข็งขนาดสี่เหลี่ยมผืนผ้าที่ชาวอีสานนำมาประกอบดนตรีมีทั้ง
สั้นและยาว ลักษณะคล้ายกรับในภาคกลาง.

²¹ วัดพระธาตุพนม, ประมวลภาพประวัติศาสตร์พระธาตุพนม,(กรุงเทพฯ: กรุงเทพมหานคร
พิมพ์, 2522), หน้า 71.

ภาพประกอบ 5

คำอธิบายภาพ : จากภาพเป็นการรำยาโมที่แสดงถึงความเข้มแข็งของสตรีผู้วิจัยสันนิฐานว่า เป็นการแสดงถึงความกล้าหาญของท้าวสุรนารีซึ่งเป็นวีรสตรีของชาวไทย และยังเป็น การประชาสัมพันธ์จังหวัดนครราชสีมา ใช้ผู้ฟ้อนเป็นหญิงล้วนมือขวาถือดาบ แขนและมือซ้ายไขว้หลัง แบ่งเป็นสี่แถว ผู้แสดงแต่งกายด้วยเสื้อคอกลม แขนกระบอกมีผ้าแถบคาดแบบตะเบ็งมานุ่งผ้าโจงกระเบนลายดอก สวมรองเท้าผ้าใบ สีขาว

ที่มา : หนังสือประมวลภาพประวัติศาสตร์พระธาตุพนมและภาพ โบราณวัตถุค่ามหาศาลใน กรุพระธาตุพนม²²

²²วัดพระธาตุพนม, ประมวลภาพประวัติศาสตร์พระธาตุพนม.(กรุงเทพฯ: กรุงเทพมหานคร พิมพ์, 2522), หน้า 71.

ภาพประกอบ 6

คำอธิบายภาพ : จากภาพเป็นการรำบายศรีสมโภชของจังหวัดร้อยเอ็ด ผู้วิจัยสันนิษฐานว่า เป็นการแสดงถึงการรับขวัญขององค์พระธาตุพนมองค์ใหม่ ผู้พื่อนเป็นหญิงล้วน แต่งกายด้วยเสื้อคอกลมแขนกระบอกสีฟ้าพาดผ้าสไบสีฟ้า ผ้าถุงสีดำคั่นเชิงด้วยผ้าสีฟ้า ใส่สร้อยมุกสีขาว ในขบวนมีการแห่บายศรีเก้าชั้น ด้านหลังมีผู้พื่อนแบ่งเป็นสี่แถว กำลังพื่อนอย่างสวยงาม สองข้างถนนมีผู้คนดูชมอย่างตื่นตาตื่นใจกับการแห่ขบวน วัฒนธรรมของชาวอีสาน

ที่มา : หนังสือประมวลภาพประวัติศาสตร์พระธาตุพนมและภาพโบราณวัตถุค่ามหาศาลใน กรุพระธาตุพนม²³

²³ วัดพระธาตุพนม, ประมวลภาพประวัติศาสตร์พระธาตุพนม,(กรุงเทพฯ: กรุงเทพมหานคร พิมพ์, 2522), หน้า 66.

ภาพประกอบ 7

คำอธิบายภาพ : จากภาพเป็นขบวนแห่องค์กลองของจังหวัดอุดรธานี ผู้วิจัยสันนิษฐานว่าเป็นการนำเสนอการผสมวงและบรรเลงดนตรีเพื่อแสดงถึงพลังศรัทธาต่อพระธาตุพนมในขบวนเป็นการแห่เครื่องดนตรีจึงไม่มีการฟ้อน ชายแต่งกายด้วยเสื้อม่อฮ่อม กางเกงขาวคาดเอวด้วยผ้าขาวม้า โดยในขบวนมีการจัดเรียงแถวสี่แถวอย่างเป็นระเบียบเรียบร้อย เป็นขบวนที่ไม่มีการฟ้อนแต่อย่างใด หากแต่มีเครื่องดนตรีประกอบการเดินเท่านั้น

ที่มา : หนังสือประมวลภาพประวัติศาสตร์พระธาตุพนมและภาพโบราณวัดตุ่มคำมหาศาลในกรุงพระธาตุพนม²⁴

²⁴ วัดพระธาตุพนม, ประมวลภาพประวัติศาสตร์พระธาตุพนม.(กรุงเทพฯ: กรุงเทพมหานคร พิมพ์, 2522), หน้า 67.

ภาพประกอบ 8

คำอธิบายภาพ : จากภาพเป็นการรำกลองยาวของจังหวัดขอนแก่น ผู้วิจัยสันนิษฐานว่า เป็นการแสดงถึงวัฒนธรรมของจังหวัดขอนแก่นที่มีการฟ้อนกลองยาวผู้ฟ้อนมีทั้งชายหญิง โดยผู้ฟ้อนชายแต่งกายด้วยเสื้อคอกลมสีเหลืองใส่ผ้าโสร่ง มัดเอว ด้วยผ้าขาวม้า หญิงใส่เสื้อคอกลมแขนกระบอกสีเหลืองสไบพาดทับด้านซ้าย นุ่งผ้าถุงมัดหมี่สีขาวดำ ต่อตีนจกยาวประมาณหน้าแข้ง ใส่สร้อยมุก ในขบวนแบ่งเป็นสี่แถว

ที่มา : หนังสือประมวลภาพประวัติศาสตร์พระธาตุพนมและภาพโบราณวัตถุคำมหาศาลใน กรุพระธาตุพนม²⁵

²⁵วัดพระธาตุพนม, ประมวลภาพประวัติศาสตร์พระธาตุพนม,(กรุงเทพฯ: กรุงเทพมหานคร พิมพ์, 2522), หน้า 62.

ภาพประกอบ 9

คำอธิบายภาพ : จากภาพเป็นการรำพนมรຸ່ງจากจังหวัดบุรีรัมย์ ผู้วิจัยสันนิษฐานว่าเป็นการพ็อนเพื่อประชาสัมพันธ์สถานที่ท่องเที่ยวจังหวัดบุรีรัมย์ คือปราสาทหินพนมรຸ່ງ ซึ่งได้รับอิทธิพลและอารยธรรมมาจากขอม ผู้พ็อนเป็นหญิงล้วนสวมเสื้อคอกลมแขนสั้น สีขาวและเหลืองคอและชายเสื้อขลิบด้วยผ้าสีดำ ใส่ผ้าถุงสีดำชายทับไขว้กันด้านหน้า รีมและชายขลิบด้วยผ้าสีเดียวกับเสื้อ ในขบวนจัดเรียงสามแถว

ที่มา : หนังสือประมวลภาพประวัติศาสตร์พระธาตุพนมและภาพโบราณวัตถุคำมมหาศาลในกรຸพระธาตุพนม²⁶

²⁶วัดพระธาตุพนม, ประมวลภาพประวัติศาสตร์พระธาตุพนม,(กรุงเทพฯ: กรุงเทพมหานคร พิมพ์, 2522), หน้า 62.

ภาพประกอบ 10

คำอธิบายภาพ : จากภาพเป็นการรำจากจังหวัดชัยภูมิ ผู้วิจัยสันนิษฐานว่าน่าจะเป็นการนำเสนอวิถีชีวิตของชาวชัยภูมิใช้ผู้เฒ่าทั้งชาย-หญิง ชายแต่งกายด้วยเสื้อคอกลมแขนสั้น ม่อฮ่อม ทุ่งโสร่งตาหมากรุก โปกศีระยะด้วยผ้าขาวม้า สวมรองเท้าผ้าใบสีขาว หญิงสวมเสื้อคอกลมแขนกระบอกหลากสี ผาดผ้าขาวม้าข้างขวา นุ่งผ้าถุงระดับกรอมเข่าเล็กน้อย

ที่มา : หนังสือประมวลภาพประวัติศาสตร์พระธาตุพนมและภาพโบราณวัตถุคำมหาศาลในกรพระธาตุพนม²⁷

²⁷วัดพระธาตุพนม, ประมวลภาพประวัติศาสตร์พระธาตุพนม,(กรุงเทพฯ: กรุงเทพมหานคร พิมพ์, 2522), หน้า 63.

ภาพประกอบ 11

คำอธิบายภาพ : จากภาพเป็นการแห่ขบวนจากจังหวัดหนองคาย ผู้วิจัยสันนิษฐานว่าเป็น การฟ้อนที่สื่อถึงประเพณีของจังหวัดหนองคายที่ซึ่งการแข่งขันเรือยาวที่ยิ่งใหญ่ ขบวนวงดนตรีเดินนำหน้า ผู้ฟ้อนเป็นหญิงล้วน แต่งกายด้วยเสื้อแขนกระบอก นุ่งผ้าถุงมีเชิงเป็นสีพื้น

ที่มา : หนังสือประมวลภาพประวัติศาสตร์พระธาตุพนมและภาพโบราณวัตถุค่ามหาศาลใน กรุพระธาตุพนม²⁸

²⁸วัดพระธาตุพนม, ประมวลภาพประวัติศาสตร์พระธาตุพนม,(กรุงเทพฯ: กรุงเทพมหานคร พิมพ์, 2522), หน้า 63.

ภาพประกอบ 12

คำอธิบายภาพ : จากภาพเป็นรำเมืองยศ ตัวแทนจังหวัดยโสธร ผู้วิจัยสันนิษฐานว่า เป็นการฟ้อนเพื่อประชาสัมพันธ์จังหวัดยโสธรเนื่องจากเมืองยศเป็นชื่อเดิมของจังหวัดยโสธร ผู้ฟ้อนหาคะกร้าไว้ที่บ่าและแต่งกายด้วยเสื้อคอกลมแขนกระบอก สไบพาดทับด้านซ้าย นุ่งผ้าถุงยาวระดับเข่าต่อตีนจก ใส่สร้อยมุก ในขบวนแบ่งออกเป็นสามแถว ถือเป็นการฟ้อนที่นำเอาอุปกรณ์การแสดงมาใช้อย่างสวยงาม
ที่มา : หนังสือประมวลภาพประวัติศาสตร์พระธาตุพนมและภาพโบราณวัตถุคำมหาศาลในกรุพระธาตุพนม²⁹

²⁹วัดพระธาตุพนม, ประมวลภาพประวัติศาสตร์พระธาตุพนม.(กรุงเทพฯ: กรุงเทพมหานคร พิมพ์, 2522), หน้า 58.

ภาพประกอบ 13

คำอธิบายภาพ : จากภาพรำแคนตัวแทนจากจังหวัดอุบลราชธานี ผู้วิจัยสันนิษฐานว่า เป็นการนำเอาลักษณะเสียงแคนเข้ามาในการฟ้อนเพื่อสื่อถึงความไพเราะของเสียงแคน ซึ่งเป็นเอกลักษณ์เครื่องดนตรีของชาวอีสาน โดยเฉพาะจังหวัดอุบลราชธานี เป็นจังหวัดที่ผลิตแคนมาก ผู้ฟ้อนเป็นหญิง โดยแบ่งออกเป็นสองกลุ่ม แต่งกายด้วยเสื้อคอกลมแขนกระบอกสีชมพูมีสไบพาดทับบ่าด้านซ้ายนุ่งผ้าถุงยาวประมาณหน้าแข้งต่อเชิง ทัดดอกไม้สีเหลืองด้านซ้าย ในขบวนฟ้อนแคนมีการจัดเรียงแถวอย่างเป็นระเบียบเรียบร้อยสวยงามแบ่งออกเป็นสี่แถว

ที่มา : หนังสือประมวลภาพประวัติศาสตร์พระธาตุพนมและภาพโบราณวัตถุถ้ำมหาศาลใน
 กรุพระธาตุพนม³⁰

³⁰วัดพระธาตุพนม, ประมวลภาพประวัติศาสตร์พระธาตุพนม(กรุงเทพฯ: กรุงเทพมหานคร
 พิมพ์, 2522), หน้า 59.

ภาพประกอบ 14

คำอธิบายภาพ : จากภาพเป็นการรำโปงกลางจากจังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้วิจัยสันนิษฐานว่า เป็นการนำเอาเอกลักษณ์ของจังหวัดกาฬสินธุ์คือ โปงกลางให้คนทั่วไปได้รู้จักทั้งนี้ ผู้เพื่อนเป็นชายและหญิง เพื่อการประชาสัมพันธ์จังหวัด ผู้เพื่อนชายถือไหเป็นอุปกรณ์ประกอบการแสดง หญิงแต่งกายด้วยเสื้อคอกลมแขนกระบอกผ่าอกและชายใส่เสื้อติดแถบตีนจกสไบพาดไหล่ซ้าย นุ่งผ้าถุงมัดหมี่ยาวต่อกรอมเท้าต่อตีนชั้น พันเส้นฝ้ายสีขาวบนหมอนผมทั้งชายด้านขวา ชายแต่งกายด้วยเสื้อม่อฮ่อมแขนสั้นกางเกงขาก้วยยาวประมาณหน้าแข้งผ้าขาวมัดคอกและโพกศีรษะ ผู้เพื่อนชูดกับแก๊ปใส่ผ้าโจงกระเบนแบบยั้งกรั้ง พันให้สั้นทั้งชายผ้าด้านหลังยาว มัดผ้าแดงที่ศีรษะ ลำตัวเปลือยเขียนลวดลายการสัก โดยในขบวนมีเพื่อนกับแก๊ปนำ

ที่มา : หนังสือประมวลภาพประวัติศาสตร์พระธาตุพนมและภาพโบราณวัตถุคำมหาศาลในกรูพระธาตุพนม³¹

³¹วัดพระธาตุพนม, ประมวลภาพประวัติศาสตร์พระธาตุพนม,(กรุงเทพฯ: กรุงเทพมหานคร พิมพ์, 2522), หน้า 61.

ภาพประกอบที่ 15

คำอธิบายภาพ : จากภาพเป็นรำเรง นครพนม เป็นตัวแทนจังหวัดนครพนม ผู้วิจัยสันนิษฐานว่าเป็นการนำเอาเอกลักษณ์วัฒนธรรมของนครพนมมาประชาสัมพันธ์ผู้พื่อนเป็นหญิงล้วนแต่งกายด้วยเสื้อคอตั้งแขนกระบอก สไบสีขาวพาดบ่าด้านซ้ายในแนวเฉียงมาด้านขวา กัดคอกอกไม้สีแดงบริเวณหน้าอก สวมสร้อยเงิน นุ่งผ้าถุงขาวกรอมเท้า คาดเอวด้วยผ้าสีแดง ในขบวนผู้พื่อนแบ่งออกเป็นสามแถว

ที่มา : หนังสือประมวลภาพประวัติศาสตร์พระธาตุพนมและภาพโบราณวัตถุค่ามหาศาลในกรูพระธาตุพนม³²

³²วัดพระธาตุพนม, ประมวลภาพประวัติศาสตร์พระธาตุพนม.(กรุงเทพฯ: กรุงเทพมหานคร พิมพ์, 2522), หน้า 69.

ภาพประกอบที่ 16

คำอธิบายภาพ : จากภาพเป็นการแสดงของชาวอำเภอธาตุพนมชุดชุดดีพระธาตุพนม ผู้วิจัยสันนิษฐานว่าเป็นการเล่าเรื่องประวัติพระธาตุพนม โดยถ่ายทอดเป็นกระบวนการทำการฟ้อน และถือว่าเป็นตัวแทนเจ้าภาพ ในขบวนแห่แบ่งแถวออกเป็นสี่แถว แต่งกายด้วยเสื้อคอกลม แขน กระบอกสี่เหลี่ยม สไบพาดทับซ้ายนุ่งผ้าถุงหลากสีพิมพ์ลายมัดหมี่ ใส่สร้อยมุก ทัดดอกไม้สีขาว ด้านซ้าย

ที่มา : หนังสือประมวลภาพประวัติศาสตร์พระธาตุพนมและภาพโบราณวัตถุค่ามหาศาลในกรุงพระธาตุพนม³³

³³วัดพระธาตุพนม, ประมวลภาพประวัติศาสตร์พระธาตุพนม, (กรุงเทพฯ: กรุงเทพมหานคร พิมพ์, 2522), หน้า 70.

ภาพประกอบที่ 17

คำอธิบายภาพ : จากภาพเป็นเพื่อนร่วม มหาสารคาม เป็นการแสดงของจังหวัดมหาสารคาม

ผู้วิจัยสันนิษฐานว่าน่าจะเป็นการนำเอาร่มเข้ามาเป็นอุปกรณ์ประกอบการแสดง

ผู้พ้องแต่งกายด้วย เสื้อคอกลมแขนกระบอกสีดำ ผ้าถุงสีแดงขาวกรอมเข้า จัดเรียงเป็นสองแถว

ที่มา : หนังสือประมวลภาพประวัติศาสตร์พระธาตุพนมและภาพโบราณวัตถุคำมหาศาลในกรุงพระธาตุพนม³⁴

จากการประมวลภาพงานพระราชพิธีอัญเชิญพระบรมสารีริกธาตุ ผู้วิจัยพบว่าเป็นการนำศิลปวัฒนธรรมทางการฟ้อนรำของชาวอีสานเข้าร่วม ในพิธีกรรมอันเป็นการแสดงออกถึงพลังแห่งความศรัทธาต่อองค์พระพุทธรเจ้าและยังเป็นการประชาสัมพันธ์ศิลปะการแสดงให้กับผู้สนใจ ผลของการแสดงครั้งนั้นทำให้มีการตื่นตัวทางวัฒนธรรม และมีการแลกเปลี่ยนศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นอันนำมาซึ่งการประยุกต์ใช้และก่อให้เกิดเป็นนาฏยศิลป์อีสานอีกหลายชุดในเวลาต่อมา

³⁴วัดพระธาตุพนม, ประมวลภาพประวัติศาสตร์พระธาตุพนม, (กรุงเทพฯ: กรุงเทพมหานคร พิมพ์, 2522), หน้า 70.

จากข้อมูลที่กำลังกล่าวมาทั้งหมดข้างต้น ผู้วิจัยได้ลำดับความเป็นมาของการฟ้อนในพิธีบูชาพระธาตุพนมโดยแบ่งตามระยะเวลาดังนี้

พ.ศ. 2523 - 2527 ฟ้อนแห่งกองบุญยังคงปฏิบัติสืบต่อเรื่อยมา หากแต่ฟ้อนที่เป็นรูปแบบการบูชาตามประเพณีของชาวบ้าน

ต่อมาปี พ.ศ. 2528 คณะผู้ดำเนินงานภาคเอกชนคือยุวสมาคมจังหวัดนครพนมซึ่งเป็องค์กรที่จัดงานเทศกาลไหลเรือไฟโดยจัดขึ้นครั้งแรกในปี พ.ศ. 2526 มีวัตถุประสงค์เพื่อถวายเป็นพุทธบูชาต่อองค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระแม่คงคา และองค์พญานาคแห่งลำน้ำโขงตามความเชื่อของชาวอีสาน โดยยุวสมาคมนครพนมได้มีการนำการฟ้อนบูชาพระธาตุพนมเข้ามาในงานเทศกาลไหลเรือไฟ ซึ่งมีการจัดขึ้นในตอนเช้าหลังจากไหลเรือไฟเสร็จเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว และพุทธศาสนิกชนที่เดินทางมาไหว้พระธาตุพนม อีกประการหนึ่งเนื่องจากเจ้าหน้าที่ของจังหวัดนครพนม ต้องการนำเสนอความสำคัญขององค์พระธาตุพนม ซึ่งถือว่าเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์คู่บ้านคู่เมืองและยังเป็นสัญลักษณ์ของจังหวัดนครพนม พร้อมทั้งต้องการที่จะเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมของชาวนครพนมให้เป็นที่รู้จัก โดยเรียกชื่อพิธีว่า “ฟ้อนบวงสรวงพระธาตุพนม” จากการเปลี่ยนแปลงในครั้งนั้นจึงถือเป็นการจัดรูปแบบการนำเสนอฟ้อนบูชาพระธาตุพนมขึ้นใหม่ โดยมีลักษณะเพื่อสร้างความบันเทิงในงานเทศกาลท่องเที่ยว เป็นการปรับเปลี่ยนฟ้อนที่มุ่งเน้นผู้ชมมากกว่าการบูชา แต่ยังคงรักษารูปแบบการนำเสนอในลักษณะการบูชาควบคู่กันไปถือเป็นจุดดึงดูดนักท่องเที่ยวในงานเทศกาลไหลเรือไฟอีกรูปแบบ โดยประกอบด้วยฟ้อนทั้งหมด 3 ชุด ดังนี้

1. ฟ้อนภูไท
2. ฟ้อนหางนกยูง
3. ฟ้อนศรีโคตรบูร

หมายเหตุ : ผู้แสดงชุดละ 20 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 60 คน

เหตุผลในการเลือกชุดแสดงพิธีฟ้อนบูชาพระธาตุพนม พ.ศ. 2528 มีดังนี้

1. เหตุผลในการเลือกชุดฟ้อนภูไทเรณูนคร เนื่องจากว่าเป็นฟ้อนเอกลักษณะของชาวจังหวัดนครพนม ฟ้อนชุดนี้มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักของประชาชนทั่วไป ดังนั้นนักท่องเที่ยวจึงต้องการชมฟ้อนชุดนี้เมื่อมาที่นครพนม
2. เหตุผลในการเลือกชุดฟ้อนหางนกยูง เนื่องจากว่า เป็นฟ้อนที่มีบันทึกไว้ในตำนานพระอูรังธาตุที่มีการฟ้อนรำของเหล่าเทวดานางฟ้า พร้อมกันนี้ยังถือเป็นการปิดเฝ้าความชั่วร้ายออกไปจากบริเวณพิธี เพื่อความเป็นสิริมงคลแก่ผู้มาเยือน

3. เหตุผลในการเลือกชุดฟ้อนศรีโคตรบูร เนื่องจากคำว่า “ศรีโคตรบูร” เป็นชื่ออาณาจักรโบราณ ที่ตั้งอยู่ในบริเวณจังหวัดนครพนม ดังนั้นการฟ้อนชุดนี้ถือเป็นสัญลักษณ์ของจังหวัดนครพนม เพราะมีการนำชื่ออาณาจักรเดิมของจังหวัดนครพนมมาตั้งเป็นชื่อชุดฟ้อน

การเลือกชุดฟ้อนทั้งสามชุดถือเป็นการนำเสนอในรูปแบบฟ้อน ที่เป็นมงคลเพื่อบูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์ และยังเป็นสัญลักษณ์ในการแสดงสะท้อนให้เห็นถึงศิลปวัฒนธรรมของจังหวัดนครพนม

พ.ศ. 2530 ผู้ว่าราชการจังหวัดนครพนมในช่วงคือนั้น นายอุทัย นาคปรีชา ได้ร่วมกับการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยเขต 4 นครพนม และภาคเอกชนจังหวัดนครพนมได้จัดงานไหลเรือไฟให้ยิ่งใหญ่กว่าเดิมตามแผนนโยบายปีการท่องเที่ยวไทย ทำให้มีการส่งเสริมฟ้อนบูชาพระธาตุพนมให้ยิ่งใหญ่กว่าเดิม³⁵ โดยจัดพิธีฟ้อนบูชาพระธาตุพนม ที่บริเวณหน้าวัดพระธาตุพนมในภาคเช้า และมีการไหลเรือไฟในภาคกลางคืนวันเดียวกัน ในวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 11 เพื่อเป็นการรักษาประเพณีอันดีงามและส่งเสริมการท่องเที่ยวไทยตามนโยบายรัฐบาลโดยผู้ว่าราชการจังหวัดนครพนมมอบหมายให้อำเภอและกิ่งอำเภอในเขตจังหวัดนครพนมเป็นผู้มีบทบาทรับผิดชอบ คณะกรรมการพิธีบูชาพระธาตุพนมจึงนำเอาศิลปะการแสดงจากตัวแทนชนเผ่าในจังหวัดนครพนมอันประกอบด้วย 7 เผ่าคือ ภูไท ข่า กะเลิง ไทญ้อ โซ่ แสกลาว โดยเลือกจากลักษณะชนเผ่าที่มีการฟ้อน ชุดฟ้อนที่นำมาแสดงมีความเป็นศรีมงคลไม่มีอุปสรรคที่ยุ่งยากในการฟ้อน ทั้งนี้มีข้อจำกัดด้านเวลาในการฟ้อนให้นักท่องเที่ยวมีเวลาในการชมแสดงและทำให้มีความน่าสนใจการฟ้อนและกระชับเวลาในการฟ้อนเพื่อจะต้องไปแห่ขบวนที่ตัวจังหวัดนครพนม

การแสดงฟ้อนบูชาพระธาตุในครั้งนั้นประกอบด้วยชุดการแสดงทั้งหมด 5 ชุดคือ

1. ฟ้อนหางนกยูง
2. ฟ้อนภูไท
3. ฟ้อนไทญ้อ
4. ฟ้อนตำนานพระธาตุ
5. ฟ้อนศรีโคตรบูร

หมายเหตุ : เมื่อฟ้อนเสร็จทุกชุดจะมีฟ้อนร่วมกันในเพลงอีสานบ้านเฮา การฟ้อนแต่ละชุดใช้ผู้ฟ้อนจำนวนชุดละ 60 คน รวมทั้งสิ้น 300 คน

³⁵ สัมภาษณ์, กระจาย เกตุวัฒนเวชน์, อดีตนายกวุฒสมาคม จังหวัดนครพนม, 22 เมษายน 2547.

การเลือกชุดแสดงเพิ่มเติมในพิธีฟ้อนบูชาพระธาตุพนมเทศกาลไหลเรือไฟ พ.ศ. 2530 มีเหตุผลดังนี้

1. สาเหตุที่เลือกฟ้อนไทญ้อเนื่องจากฟ้อนบูชาพระธาตุพนมโดยส่วนใหญ่ ตัวแทนฟ้อนบูชาเป็นอำเภอในเขตตอนเหนือของจังหวัด คณะกรรมการจึงมีความเห็นว่า ฟ้อนไทญ้อ มีคุณสมบัติตรงตามระเบียบการคัดเลือก ทั้งนี้ยังเป็นตัวแทนอำเภอในเขตตอนเหนือของจังหวัดนครพนม เพื่อนำเอาชนเผ่าของชาวนครพนมเป็นสื่อกลางอันเป็นการแสดงออกถึงการร่วมแรงใจ และความศรัทธาต่อองค์พระธาตุพนม

2. สาเหตุที่เลือกฟ้อนฟ้อนตำนานพระธาตุพนมเนื่องจาก ฟ้อนชุดฟ้อนประจำคือ อำเภอธาตุพนมและยัง เป็นฟ้อนที่กล่าวถึงประวัติองค์พระธาตุพนม

3. สาเหตุที่เลือกฟ้อนอีสานบ้านเฮา เนื่องจากคณะกรรมการในการจัดงานต้องการแสดงให้เห็นถึงความร่วมมือร่วมใจของชาวนครพนมอันเป็นการแสดงพลังความศรัทธาที่ยิ่งใหญ่ ที่มีต่อองค์พระธาตุพนมในพิธีบูชาของชาวนครพนม

พ.ศ. 2532 ผู้ว่าราชการจังหวัดนครพนมนายมังกร กองสุวรรณ ได้เลื่อนพิธีบูชาพระธาตุพนมออกเป็นวันแรม 1 ค่ำ เดือน 11 โดยมีจุดประสงค์เพื่อดึงดูดให้นักท่องเที่ยวอยู่ที่จังหวัดนครพนมนานขึ้น และมีการจับจ่ายใช้สอยอันนำมาซึ่งสภาพเศรษฐกิจของชุมชนดีขึ้น ในปีดังกล่าวไม่มีการเปลี่ยนแปลงและยังคงรูปแบบตามระยะเวลาที่ผ่านมา

พ.ศ. 2540 มีการเปลี่ยนชื่อจาก “ฟ้อนบวงสรวงพระธาตุพนม” เป็น “ฟ้อนบูชาพระธาตุพนม”

พ.ศ. 2542 ผู้ว่าราชการจังหวัดนครพนมในระบอบเวลานั้นคือ นายศักดิ์ เกียรติกิจ ได้มีมติเลื่อนพิธีบูชาพระธาตุพนมขึ้นมาเป็นวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 11³⁶ โดยช่วงเช้ามีการฟ้อนเพื่อบูชาองค์พระธาตุพนมและในช่วงเย็นได้มีพิธีไหลเรือไฟในแม่น้ำโขง โดยเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยวไม่มีเวลาพักอยู่ที่นครพนม ทางจังหวัดนครพนมจึงทำการย้ายวันจัดงานทำให้อยู่วันเดียวกัน ทั้งนี้ยังถือเป็นการบูชาขอพรให้การจัดงานไหลเรือไฟประสบผลสำเร็จ ลุล่วงด้วยดี ในปีดังกล่าวไม่มีการเปลี่ยนแปลงและยังคงรูปแบบตามระยะเวลาที่ผ่านมา

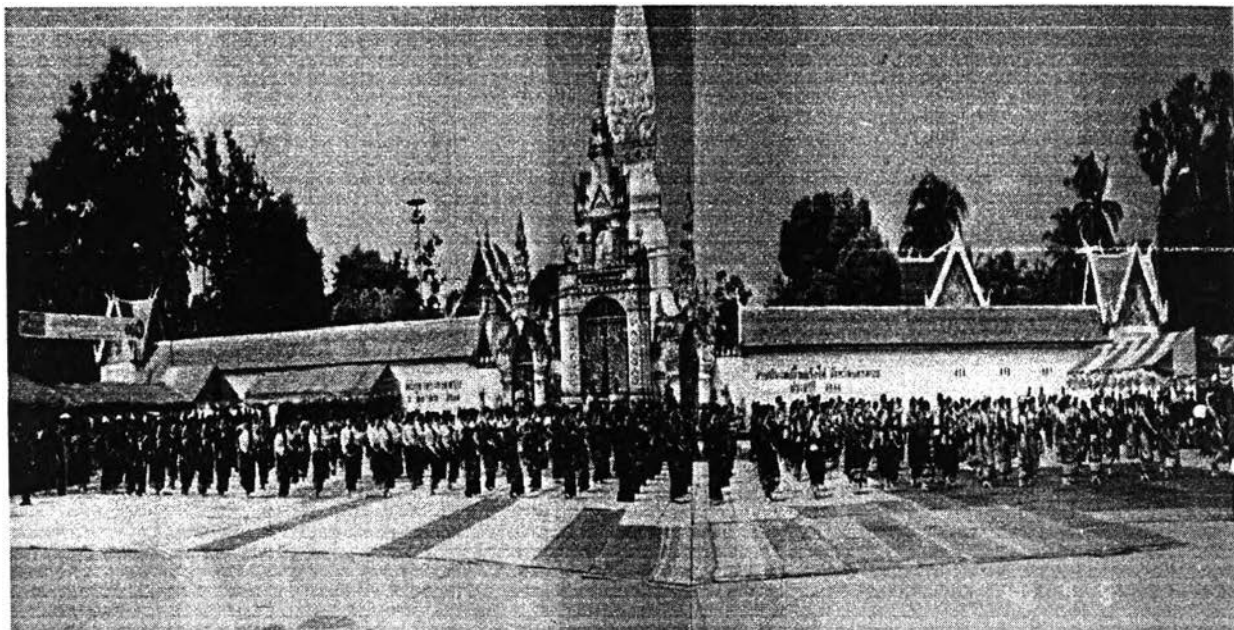
พ.ศ. 2543 คณะกรรมการมีมติเพิ่มชุดฟ้อนชั้นหมากเบ็งเข้ามาในพิธีฟ้อนบูชาพระธาตุพนม เนื่องจากคณะกรรมการในการจัดพิธีบูชาพระธาตุพนมมีเหตุผลว่า เป็นตัวแทนของชนเผ่ากะเลิง ซึ่งเป็นอีกชนเผ่าที่อาศัยอยู่ในพื้นที่จังหวัดนครพนม

³⁶อารีรัตน์ นาคพงษ์, สูจิบัตรงานพิธีฟ้อนบูชาพระธาตุพนม(นครพนม : ม.ป.พ., 2544),

พ.ศ. 2545 มีการฟ่อนบูชาพระธาตุพนม พร้อมทั้งมีการนำรำโนราของภาคใต้เข้าร่วมแสดงในงานพิธี ทั้งนี้เนื่องจากสถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราชเดินทางมาเผยแพร่วัฒนธรรมภาคใต้ ประจวบกับคณะกรรมการมิมติที่จัดงานพิธีบูชาองค์พระธาตุพนมให้ยิ่งใหญ่ จึงผนวกกับงานพิธีบูชาพระธาตุพนมในปีดังกล่าว

พ.ศ. 2546 มีการฟ่อนบูชาพระธาตุพนมตามที่เคยปฏิบัติมา แต่ไม่มีการแสดงชุดรำโนราของภาคใต้มาร่วมพิธีบูชาพระธาตุพนม

ในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของจังหวัดนครพนม ภาคเอกชนถือว่ามิมีบทบาทและมีความสำคัญอย่างมากในการจัดงานเทศกาล โดยเฉพาะงานเทศกาลไหลเรือไฟจังหวัดนครพนม ทั้งนี้การฟ่อนบูชาพระธาตุพนมนั้น เดิมเป็นการจัดโดยภาคเอกชนต่อมาภาครัฐบาลเข้ามามีส่วนสนับสนุนและส่งเสริมการจัดการงานเทศกาลไหลเรือไฟ จึงทำให้ประเพณีดังกล่าวเกิดความยิ่งใหญ่มากขึ้น

ภาพประกอบ 18

คำอธิบายภาพ : ฟ็อนอีสานบ้านเฮา ในพิธีบูชาพระธาตุพนม พ.ศ. 2544 การฟ็อนชุดนี้เป็นการฟ็อนชุดสุดท้ายในพิธีบูชาพระธาตุพนม ซึ่งผู้ฟ็อนทุกชุดจะออกมาฟ็อนร่วมกัน อาจกล่าวได้ว่าเป็นภาพแห่งความประทับใจ และแสดงความยิ่งใหญ่ของพิธีกรรมดังกล่าว
ที่มา : นฤบดีนทร์ สาลีพันธ์

จากลำดับความเป็นมาข้างต้น ผู้วิจัยได้สรุปให้เห็นถึงความเป็นมาของการฟ็อนและปรับเปลี่ยนจากอดีต จนถึงปัจจุบันออกมาเป็นตาราง ดังนี้

ปี พ.ศ.	ชุดเพื่อน	บทบาทของการเพื่อน	พัฒนาการและการปรับเปลี่ยน	
			ปัจจัยภายใน	ปัจจัยภายนอก
พ.ศ. 8	ปรากฏการเพื่อนในตำนานอูร์กนิทาน	เพื่อเฉลิมฉลองสถูปองค์พระธาตุพนม	- ผู้เพื่อนตามตำนานกล่าวว่า คือ เหล่านางฟ้า มีการถือหางนกยูงมาเพื่อนถวายเป็น	
ไม่ปรากฏพบแต่มีการปฏิบัติเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน	เพื่อนแห่กองบุญเดือนสาม	- เพื่อแห่กองบุญตามประเพณีชาวอีสาน - เพื่อบูชาองค์พระธาตุพนม	- ผู้เพื่อนเป็นข้าโอกาสพระธาตุพนมหรือผู้เข้าร่วมงานบุญเดือนสาม - ทำเพื่อนไม่มีรูปแบบที่ตายตัว ผู้เพื่อนสามารถออกทำทางอย่างอิสระ - การแต่งกายไม่จำกัด - คนตรีใช้คนตรีกลองคู่้ม แคนกลองยาว ฟิน - เพื่อนรอบองค์พระธาตุ 3 รอบเวียนขวา	- มุ่งเน้นการเพื่อนรอบองค์พระธาตุ
พ.ศ. 2528 – 2529	- เพื่อนहनกยูง - เพื่อนภูไท เรณูนคร - เพื่อนศรีโคตรบูร	- เพื่อบูชาองค์พระธาตุพนม - เพื่อผนวกเข้ากับงานเทศกาลไหลเรือไฟ - เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว	- ผู้เพื่อนเป็นชาวบ้านทั่วไป - คนตรีที่ใช้ประกอบเป็นคนตรีพื้นบ้านอีสานผสมวงบรรเลงประกอบการเล่น	- ภาคเอกชนเป็นผู้ริเริ่มการจัดงานพิธี - มุ่งเน้นที่ผู้ชมมากกว่าการบูชาองค์พระธาตุพนม

ปี พ.ศ.	ชุดเพื่อน	บทบาทของการเพื่อน	พัฒนาการและการปรับเปลี่ยน	
			ปัจจัยภายใน	ปัจจัยภายนอก
		- เพื่อสร้างความ บันเทิงในงาน กาลท่องเที่ยว	ยกเว้นเพื่อนทาง นิกายที่ใช้คนตรีไทย ประกอบโดยใช้เทป - ทำเพื่อนมีรูปแบบที่ ชัดเจน - เครื่องแต่งกายมี รูปแบบชัดเจน - ผู้เพื่อนทั้งหมด 60 คน	- เพื่อนบริเวณลาน หน้าองค์พระธาตุ พนม ภายในวัดพระ ธาตุพนม - เพื่อนชุดละ 2 รอบ - จัดในแรม 1 ค่ำ เดือน 11(เพื่อนคนละ วันกับไหลเรือไฟ)
พ.ศ. 2530	- เพื่อนทาง นิกาย - เพื่อนภูไท เรณูนคร - เพื่อน ไทญ้อ - เพื่อน ตำนานพระ ธาตุพนม - เพื่อนศรี โคตรบูร - เพื่อนอีสาน บ้านเฮา	- เพื่อส่งเสริม นโยบายรัฐบาล - เพื่อบูชาองค์ พระธาตุพนม - เพื่อศึกษาคู นักท่องเที่ยว - เพื่อสร้างความ บันเทิงในงาน กาลท่องเที่ยว - สร้าง ความสัมพันธ์ ของกลุ่มชน	- ผู้เพื่อนเป็นชาวบ้าน ทั่วไป ยกเว้นเพื่อน ตำนานพระธาตุพนม ที่เป็นนักเรียน โรงเรียนธาตุพนม - คนตรีประกอบการ เพื่อนในช่วงคนตรี พื้นบ้านอีสาน ยกเว้นเพื่อนตำนาน พระธาตุพนมและ เพื่อนทางนิกายที่ใช้ คนตรีไทยบรรเลง - ทำเพื่อนมีรูปแบบที่ ชัดเจน	- ภาครัฐเข้ามามี บทบาทในการ จัดการ - มุ่งเน้นที่ผู้ชม มากกว่าการบูชาองค์ พระธาตุพนม - เพื่อนบริเวณลาน หน้าวัดพระธาตุ พนม - เพื่อนชุดละ 1 รอบ - ทำพิธีในเช้าวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 11 ซึ่ง เป็นวันเดียวกันกับ วันไหลเรือไฟ - มีข้อจำกัดเวลามาก ขึ้น

ปี พ.ศ.	ชุดเพื่อน	บทบาทของกร เพื่อน	พัฒนาการและการปรับเปลี่ยน	
			ปัจจัยภายใน	ปัจจัยภายนอก
			- เครื่องแต่งกายมี รูปแบบชัดเจน - ผู้เพื่อนทั้งหมด 300 คน	- มีการรวมตัวของผู้ เพื่อนชุดอิสานบ้าน เฮา เพื่อให้เห็นถึง ความยิ่งใหญ่ของ พิธีกรรมและความ ตระการตาของผู้ชม
พ.ศ. 2532	- เพื่อนทาง นกงู - เพื่อนภูไท เรณูนคร - เพื่อน ไทญ้อ - เพื่อน ตำนานพระ ธาตุนม - เพื่อนศรี โคตรบูร - เพื่อนอิสาน บ้านเฮา	- เพื่อส่งเสริม นโยบายรัฐบาล - เพื่อบูชาองค์ พระธาตุนม - เพื่อดึงดูด นักท่องเที่ยว - เพื่อสร้างควม บันเทิงในงาน กาลท่องเที่ยว - สร้าง ความสัมพันธ์ ของกลุ่มชน - กระจายรายได้ สู่ชุมชน	- ผู้เพื่อนเป็นชาวบ้าน ทั่วไป ยกเว้นเพื่อน ตำนานพระธาตุนม ที่เป็นนักเรียน โรงเรียนธาตุนม - ดนตรีประกอบการ เพื่อนใช้วงดนตรี พื้นบ้านอิสาน ยกเว้นเพื่อนตำนาน พระธาตุนมและ เพื่อนทางนกงูที่ใช้ ดนตรีไทยบรรเลง - ทำเพื่อนมีรูปแบบที่ ชัดเจน - เครื่องแต่งกายมี รูปแบบชัดเจน - ผู้เพื่อนทั้งหมด 300 คน	- ภาครัฐเข้ามามี บทบาทในการ จัดการ - มุ่งเน้นที่ผู้ชม มากกว่าการบูชาองค์ พระธาตุนม - เพื่อนบริเวณลาน หน้าวัดพระธาตุ พนม - เพื่อนชุดละ 1 รอบ - ทำพิธีในเช้าวัน แรม 1 ค่ำ เดือน 11 (ซึ่งเป็นคนละวันกับ วันไหลเรือไฟ) - มีข้อจำกัดด้านเวลา มากขึ้น - มีการรวมตัวของผู้ เพื่อนชุดอิสานบ้าน เฮา เพื่อให้เห็นถึง ความยิ่งใหญ่ของ พิธีกรรมและความ ตระการตาของผู้ชม

ปี พ.ศ.	ชุดเพื่อน	บทบาทของการเพื่อน	พัฒนาการและการปรับเปลี่ยน	
			ปัจจัยภายใน	ปัจจัยภายนอก
พ.ศ. 2540	<ul style="list-style-type: none"> - เพื่อนหางนกยูง - เพื่อนภูไทเรณูนคร - เพื่อนไทญ้อ - เพื่อนตำนานพระธาตุพนม - เพื่อนศรีโคตรบูร - เพื่อนอีสานบ้านเฮา 	<ul style="list-style-type: none"> - เพื่อส่งเสริมนโยบายรัฐบาล - เพื่อบูชาองค์พระธาตุพนม - เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว - เพื่อสร้างควมบันเทิงในงานกาลท่องเที่ยว - สร้างความสัมพันธ์ของกลุ่มชน - กระจายรายได้สู่ชุมชน 	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้เพื่อนเป็นชาวบ้านทั่วไป ยกเว้นเพื่อนตำนานพระธาตุพนมที่เป็นนักเรียนโรงเรียนธาตุพนม - คนตรีประกอบการเพื่อนในช่วงคนตรีพื้นบ้านอีสาน - ยกเว้นเพื่อนตำนานพระธาตุพนมและเพื่อนหางนกยูงที่ใช้คนตรีไทยบรรเลง - ทำเพื่อนมีรูปแบบที่ชัดเจน - เครื่องแต่งกายมีรูปแบบชัดเจน - ผู้เพื่อนทั้งหมด 300 คน 	<ul style="list-style-type: none"> - มีการเปลี่ยนชื่อจาก “เพื่อนบวงสรวงพระธาตุพนม” เป็น “เพื่อนบูชาพระธาตุพนม” - ภาครัฐเข้ามามีบทบาทในการจัดการ - มุ่งเน้นที่ผู้ชมมากกว่าการบูชาองค์พระธาตุพนม - เพื่อนบริเวณลานหน้าวัดพระธาตุพนม - เพื่อนชุดละ 1 รอบ - ทำพิธีในเช้าวันแรม 1 ค่ำ เดือน 11 (ซึ่งเป็นคนละวันกับวันไหลเรือไฟ) - มีข้อจำกัดด้านเวลามากขึ้น

ปี พ.ศ.	ชุดเพื่อน	บทบาทของการเพื่อน	พัฒนาการและการปรับเปลี่ยน	
			ปัจจัยภายใน	ปัจจัยภายนอก
				- มีการรวมตัวของผู้ เพื่อนชุดอิสานบ้าน เฮา เพื่อให้เห็นถึง ความยิ่งใหญ่ของ พิธีกรรมและความ ตระการตาของผู้ชม
พ.ศ. 2542	- เพื่อนทาง นkony - เพื่อนภูไท เรณูนคร - เพื่อน ไทญ้อ - เพื่อน ตำนานพระ ธาตุนม - เพื่อนศรี โคตรบูร - เพื่อนอิสาน บ้านเฮา	- เพื่อส่งเสริม นโยบายรัฐบาล - เพื่อบูชาองค์ พระธาตุนม - เพื่อดึงดูด นักท่องเที่ยว - เพื่อสร้างความ บันเทิงในงาน กาลท่องเที่ยว - สร้าง ความสัมพันธ์ ของกลุ่มชน - กระจายรายได้ สู่ชุมชน - เพื่ออำนวยความสะดวก ความสะดวกใน ด้านของเวลา กับ นักท่องเที่ยว	- ผู้เพื่อนเป็นชาวบ้าน ทั่วไป ยกเว้นเพื่อน ตำนานพระธาตุนม ที่เป็นนักเรียน โรงเรียนธาตุนม - คนตรีประกอบการ เพื่อนในช่วงคนตรี พื้นบ้านอิสาน ยกเว้นเพื่อนตำนาน พระธาตุนมและ เพื่อนทางนkonyที่ใช้ ดนตรีไทยบรรเลง - ทำเพื่อนมีรูปแบบที่ ชัดเจน - เครื่องแต่งกายมี รูปแบบชัดเจน - ผู้เพื่อนทั้งหมด 300 คน	- ภาครัฐเข้ามามี บทบาทในการ จัดการ - มุ่งเน้นที่ผู้ชม มากกว่าการบูชาองค์ พระธาตุนม - เพื่อนบริเวณลาน หน้าวัดพระธาตุนม - เพื่อนชุดละ 1 รอบ - มีการเลื่อนการทำ พิธีในเช้าวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 11 (ซึ่งเป็น วันเดียวกับวันไหล เรือไฟ) - มีข้อจำกัดด้านเวลา มากขึ้น

ปี พ.ศ.	ชุดเพื่อน	บทบาทของกร เพื่อน	พัฒนาการและการปรับเปลี่ยน	
			ปัจจัยภายใน	ปัจจัยภายนอก
				- มีการรวมตัวของผู้ เพื่อนชุดอิสานบ้าน เฮา เพื่อให้เห็นถึง ความยิ่งใหญ่ของ พิธีกรรมและความ ตระการตาของผู้ชม
พ.ศ. 2543- 2544	- เพื่อนทาง นกงู - เพื่อนภูไท เรณูนคร - เพื่อน ไทญ้อ - เพื่อน ตำนานพระ ธาตุพนม - เพื่อนศรี โคตรบูร - เพื่อนอิสาน บ้านเฮา - เพื่อน ชั้นหมากเบ็ง	- เพื่อส่งเสริม นโยบายรัฐบาล - เพื่อบูชาองค์ พระธาตุพนม - เพื่อดึงดูด นักท่องเที่ยว - เพื่อสร้างความ บันเทิงในงาน กาลท่องเที่ยว - สร้าง ความสัมพันธ์ ของกลุ่มชน - กระจายรายได้ สู่ชุมชน - เพื่ออำนวยความสะดวก ใน ด้านของเวลากับ นักท่องเที่ยว	- ผู้เพื่อนเป็นชาวบ้าน ทั่วไป ยกเว้นเพื่อน ตำนานพระธาตุพนม ที่เป็นนักเรียน โรงเรียนธาตุพนม - คนตรีประกอบการ เพื่อนในช่วงดนตรี พื้นบ้านอิสาน ยกเว้นเพื่อนตำนาน พระธาตุพนมและ เพื่อนทางนกงูที่ใช้ ดนตรีไทยบรรเลง - ทำเพื่อนมีรูปแบบที่ ชัดเจน - เครื่องแต่งกายมี รูปแบบชัดเจน - ผู้เพื่อนทั้งหมด 360 คน	- ภาครัฐเข้ามามี บทบาทในการ จัดการ - มุ่งเน้นที่ผู้ชม มากกว่าการบูชาองค์ พระธาตุพนม - เพื่อนบริเวณลาน หน้าวัดพระธาตุ พนม - เพื่อนชุดละ 1 รอบ - มีการเลื่อนการทำ พิธีในเช้าวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 11 (ซึ่งเป็น วันเดียวกับวันไหล เรือไฟ) - มีข้อจำกัดด้านเวลา มากขึ้น

ปี พ.ศ.	ชุดเพื่อน	บทบาทของการเพื่อน	พัฒนาการและการปรับเปลี่ยน	
			ปัจจัยภายใน	ปัจจัยภายนอก
				- มีการรวมตัวของผู้เพื่อนชุดอิสานบ้านเฮา เพื่อให้เห็นถึงความยิ่งใหญ่ของพิธีกรรมและความตระการตาของผู้ชม
พ.ศ. 2545	- เพื่อนหางนกยูง - เพื่อนภูไท เรณูนคร - เพื่อน ไทญ้อ - เพื่อน ตำนานพระ ธาตุนม - เพื่อนศรี โคตรบูร - เพื่อนอิสาน บ้านเฮา - ราโนรา ของภาคใต้	- เพื่อส่งเสริม นโยบายรัฐบาล - เพื่อบูชาองค์ พระธาตุนม - เพื่อดึงดูด นักท่องเที่ยว - เพื่อสร้างควม บันเทิงในงาน กาลท่องเที่ยว - สร้าง ความสัมพันธ์ ของกลุ่มชน - กระจายรายได้ สู่ชุมชน - เพื่ออำนวยความสะดวกใน ด้านของเวลากับ นักท่องเที่ยว	- ผู้เพื่อนเป็นชาวบ้าน ทั่วไป ยกเว้นเพื่อน ตำนานพระธาตุนม ที่เป็นนักเรียน โรงเรียนธาตุนม - คนตรีประกอบกร เพื่อนใช้วงดนตรี พื้นบ้านอิสาน ยกเว้นเพื่อนตำนาน พระธาตุนมและ เพื่อนหางนกยูงที่ใช้ ดนตรีไทยบรรเลง - ทำเพื่อนมีรูปแบบที่ ชัดเจน - เครื่องแต่งกายมี รูปแบบชัดเจน - ผู้เพื่อนทั้งหมด 400 คน	- ภาครัฐเข้ามามี บทบาทในการ จัดการ - มุ่งเน้นที่ผู้ชม มากกว่าการบูชาองค์ พระธาตุนม - เพื่อนบริเวณลาน หน้าวัดพระธาต ุนม - เพื่อนชุดละ 1 รอบ - มีการเลื่อนการทำ พิธีในเช้าวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 11 (ซึ่งเป็น วันเดียวกับวันไหล เรือไฟ) - มีข้อจำกัดด้านเวลา มากขึ้น

ปี พ.ศ.	ชุดเพื่อน	บทบาทของการเพื่อน	พัฒนาการและการปรับเปลี่ยน	
			ปัจจัยภายใน	ปัจจัยภายนอก
				<ul style="list-style-type: none"> - มีการรวมตัวของผู้เพื่อนชุดอิสานบ้านเฮา เพื่อให้เห็นถึงความยิ่งใหญ่ของพิธีกรรมและความตระการตาของผู้ชม - มีการนำการแสดงรำโนราของภาคใต้เข้ามาเพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม
พ.ศ. 2546	<ul style="list-style-type: none"> - เพื่อนหางนกยูง - เพื่อนภูไทเรณูนคร - เพื่อนไทรโย - เพื่อนตำนานพระธาตุพนม - เพื่อนศรีโคตรบูร - เพื่อนอิสานบ้านเฮา 	<ul style="list-style-type: none"> - เพื่อส่งเสริมนโยบายรัฐบาล - เพื่อบูชาองค์พระธาตุพนม - เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว - เพื่อสร้างแรงบันดาลใจในงานกาลท่องเที่ยว - สร้างความสัมพันธ์ของกลุ่มชน 	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้เพื่อนเป็นชาวบ้านทั่วไป ยกเว้นเพื่อนตำนานพระธาตุพนมที่เป็นนักเรียนโรงเรียนธาตุพนม - คนตรีประกอบการเล่นใช้วงดนตรีพื้นบ้านอิสาน ยกเว้นเพื่อนตำนานพระธาตุพนมและเพื่อนหางนกยูงที่ใช้ดนตรีไทยบรรเลง 	<ul style="list-style-type: none"> - ภาครัฐเข้ามามีบทบาทในการจัดการ - มุ่งเน้นที่ผู้ชมมากกว่าการบูชาองค์พระธาตุพนม - เพื่อนบริเวณลานหน้าวัดพระธาตุพนม - เพื่อนชุดละ 1 รอบ

ปี พ.ศ.	ชุดเพื่อน	บทบาทของการเพื่อน	พัฒนาการและการปรับเปลี่ยน	
			ปัจจัยภายใน	ปัจจัยภายนอก
		<ul style="list-style-type: none"> - กระจายรายได้สู่ชุมชน - เพื่ออำนวยความสะดวกในด้านการเวลาแก่นักท่องเที่ยว 	<ul style="list-style-type: none"> - ทำเพื่อนมีรูปแบบที่ชัดเจน - เครื่องแต่งกายมีรูปแบบชัดเจน - ผู้เพื่อนทั้งหมด 360 คน 	<ul style="list-style-type: none"> - มีการเลื่อนการทำพิธีในเช้าวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 11 (ซึ่งเป็นวันเดียวกับวันไหลเรือไฟ) - มีข้อจำกัดด้านเวลามากขึ้น - มีการรวมตัวของผู้เพื่อนชุดอีสานบ้านเฮา เพื่อให้เห็นถึงความยิ่งใหญ่ของพิธีกรรมและความตระการตาของผู้ชม

5. วิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงเพื่อนบูชาพระธาตุพนม

การเปลี่ยนแปลงเพื่อนบูชาพระธาตุพนมซึ่งแบ่งตามประวัติความเป็นมาและวัตถุประสงค์ออกเป็น 4 ช่วง ดังนี้

1. จากตำนานอุรังคธาตุ พบว่าเพื่อนบูชาพระธาตุพนมมีจุดประสงค์เพื่อสมโภชองค์พระธาตุพนมที่สร้างสำเร็จของเหล่าเทวดานางฟ้า

2. เพื่อนบูชาพระธาตุพนมโดยข้าโอกาสพระธาตุพนมในการแห่กองบุญเดือนสาม เพื่อเป็นการบูชาและเสียดำหัวประจำปี เพื่อนบูชาพระธาตุพนมของข้าโอกาสพระธาตุพนมมีเค้าโครงความเชื่อจากตำนานอุรังคนิทาน ถ่ายทอดมาจากชนรุ่นหลังสู่ชนรุ่นหลังต่อมาจนถึงปัจจุบัน

3. ฟ็อนบูชาพระบรมสารีริกธาตุ ในการค้นพบพระอัฐิธาตุในซากปรักหักพังขององค์พระธาตุพนมใน พ.ศ. 2518 และพิธีอัญเชิญพระบรมสารีริกธาตุเข้าสู่องค์พระธาตุพนมพร้อมทั้งพิธียกฉัตรพระธาตุพนมใน พ.ศ. 2522 วัตถุประสงค์เพื่อต้องการประชาสัมพันธ์ศิลปวัฒนธรรมของชาวจังหวัดนครพนม เนื่องจากมีผู้คนมาร่วมงานมาก อีกประการหนึ่งคือสืบต่อความเชื่อจากตำนานอัฐิธาตุนิทานซึ่งมีเหล่าเทวดามาฟ็อนบูชาพระธาตุพนมเมื่อสร้างสำเร็จ ดังนั้นจึงจัดฟ็อนบูชาขึ้นเพื่อความศักดิ์สิทธิ์ของพิธีกรรมพร้อมทั้งเฉลิมฉลองพระธาตุพนมองค์ใหม่

4. ฟ็อนบูชาพระธาตุพนมในงานเทศกาลไหลเรือไฟ เป็นกิจกรรมส่วนหนึ่งของงานไหลเรือไฟ หากแต่ปัจจัยสำคัญของการจัดพิธีฟ็อนบูชาพระธาตุพนมในเทศกาลไหลเรือไฟ มีวัตถุประสงค์เพื่อการดึงดูดนักท่องเที่ยวมาเที่ยวชมและแสดงถึงพลังศรัทธาของชาวนครพนมที่มีต่อองค์พระธาตุพนม

สรุปท้ายบทที่ 2

นครพนมดินแดนชายโขง มีอาณาบริเวณที่ติดต่อกับประเทศลาว นครพนมมีประวัติที่ยาวนานอาณาจักรที่รุ่งเรืองเมื่อครั้งอดีตมีชื่อว่า “อาณาจักรศรีโคตรบูร” ปัจจุบันมีการแบ่งการปกครองออกเป็น 11 อำเภอ 1 กิ่งอำเภอ นครพนมมีโบราณสถานเป็นที่เคารพสักการะของชาวพุทธทั้งสองฝั่งโขง คือองค์พระธาตุพนม

พระธาตุพนมตามตำนานอัฐิธาตุเล่าว่ามีการสร้างเมื่อ พ.ศ. 8 มีการบูรณะปฏิสังขรณ์ 4 ครั้ง จนถึงวันที่ 11 สิงหาคม 2518 องค์พระธาตุพนมได้พังทลาย ยังความเสียใจแก่ชาวพุทธทั้งสองฝั่งโขง พระธาตุพนมมีอายุยาวนานทำให้มีความเชื่อและความผูกพันแก่ประชาชนที่นับถือพระพุทธศาสนาในบริเวณลุ่มน้ำโขง โดยเฉพาะชาวจังหวัดนครพนม

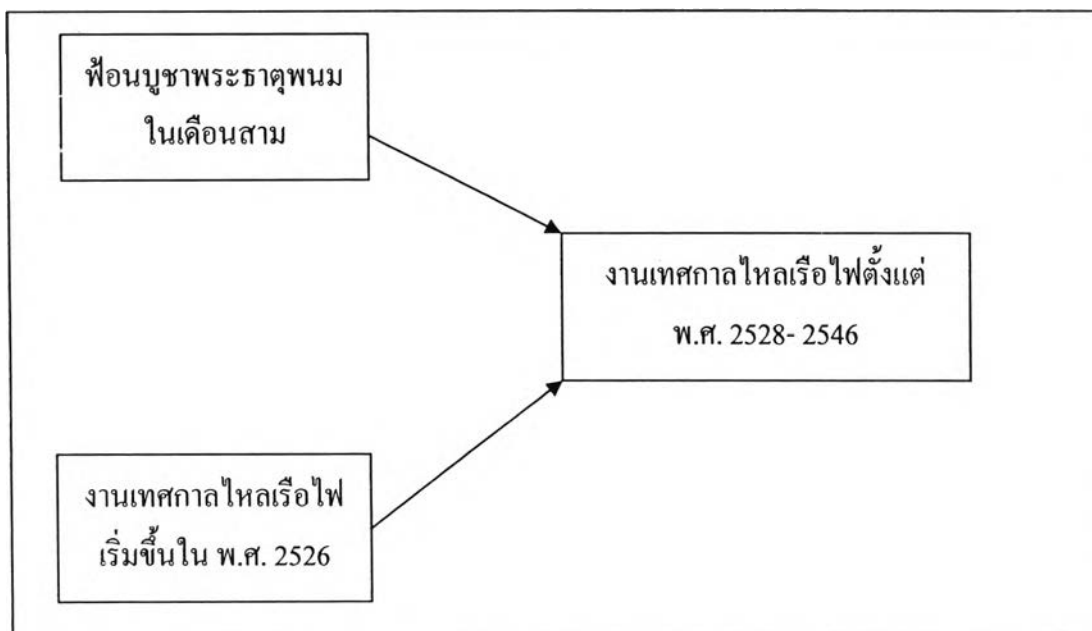
ชาวอีสานมีความเชื่อและความศรัทธาต่อองค์พระธาตุพนมเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งความเชื่อเรื่องอิทธิฤทธิ์ขององค์พระธาตุ ความเชื่อที่สืบทอดกันมาของชาวอีสานผ่านการถ่ายทอดตามคำบอกเล่าของปู่ย่าตายายและตำนานต่าง ๆ จึงทำให้แรงศรัทธาดังกล่าวยังคงอยู่คู่สังคมอีสานสืบมา โดยเฉพาะบริเวณรอบองค์พระธาตุพนมคือการเป็นข้าโอกาสพระธาตุหรือข้าพระธาตุ การปฏิบัติตนข้าพระธาตุพนมจะต้องยึดถือปฏิบัติโดยให้ความสำคัญต่อพระธาตุพนมเป็นหลักและแสดงความเคารพโดยอย่างน้อยจะต้องเสียค่าหัวและมีการฟ็อนเพื่อบูชาองค์พระธาตุพนมอีกด้วย จากความเชื่อเรื่องข้าพระธาตุพนมผนวกกับความเชื่อของการปฏิบัติบูชาจึงถือว่าการฟ็อนในพิธีดังกล่าวเป็นสิ่งมงคลจึงทำให้มีการปฏิบัติฟ็อนบูชาร้อยมา

ความเป็นมาของเพื่อนบูชาพระธาตุพนมที่เก่าแก่ที่สุดที่ปรากฏพบในตำนานการเกิดพระธาตุพนมหรืออูร์กนิทาน ต่อมาเนื่องจากพระธาตุพนมเป็นพระธาตุคู่บ้านคู่เมืองทำให้มีการเพื่อนบูชาอยู่เป็นประจำในการแห่กองบุญทุกวันเพ็ญเดือนสาม หากแต่เป็นรูปแบบที่อิสระ ไม่มีแบบแผนที่ตายตัว เมื่อองค์พระธาตุพนมล้มในวันที่ 11 สิงหาคม พ.ศ. 2518 และในวันที่ 17 ตุลาคม พ.ศ. 2518 คณะผู้บูรณปฏิสังขรณ์พระธาตุพนมได้ทำการค้นพบพระบรมสารีริกธาตุซึ่งสันนิษฐานว่าเป็นพระอูร์กธาตุขององค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ในครั้งนั้นรัฐบาลจึงมีมติจัดทำพิธีสมโภชพระบรมสารีริกธาตุในวันที่ 26 ธันวาคม พ.ศ. 2518 โดยกำหนดให้มีการเพื่อนบูชาพระบรมสารีริกธาตุ 2 ชุดคือ ชุดเพื่อนไทควนและชุดเพื่อนภูไท เมื่อสร้างพระธาตุพนมองค์ใหม่สำเร็จมีการจัดงานพระราชพิธีบรรจุพระอูร์กธาตุ ซึ่งมีพระราชพิธีแห่พระอูร์กธาตุในวันที่ 21 มีนาคม พ.ศ. 2522 ในพิธีมีขบวนเพื่อนต่าง ๆ จากตัวแทนทุกจังหวัดในภาคอีสาน ยุวสมาคมจังหวัดนครพนม ริเริ่มจัดงาน เทศกาลไหลเรือไฟจังหวัดนครพนม ในปี พ.ศ. 2526 พร้อมทั้งมีการปฏิบัติสืบมาในปี พ.ศ. 2528 คณะผู้ดำเนินงานจัดงานเทศกาลไหลเรือไฟ จึงได้มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการนำเสนอในพิธีบูชาพระธาตุพนมให้เป็นเพื่อนเพื่อการบันเทิงในงานเทศกาลหากแต่ยังคงนำรูปแบบการนำเสนอการเพื่อนบูชาพระธาตุพนมที่เคยยึดถือปฏิบัติสืบทอดต่อกันมา

ใน พ.ศ. 2530 จังหวัดนครพนมเข้ามาสนับสนุนพิธีเพื่อนบูชาพระธาตุพนม โดยจัดให้เป็นกิจกรรมเสริมของงานไหลเรือไฟเพื่อแสดงความยิ่งใหญ่มากขึ้นตามแนวนโยบายรัฐบาลในการสนับสนุนปีการท่องเที่ยวไทย คณะกรรมการผู้จัดพิธีเพื่อนบูชาพระธาตุพนมได้คัดเลือกเอาชุดการแสดง 5 ชุด เพื่อเป็นตัวแทนในพิธีบูชาพระธาตุจากชนเผ่า 7 เผ่าคือ ลาว ข่า กะเลิง โഴ้ ฉ้อ แสก ภูไท จึงคัดเลือกการเพื่อน 5 ชุด เนื่องจากว่าทั้งนี้ได้มีการคำนวณเวลาในการชมการแสดงของนักท่องเที่ยวและเพื่อไม่ให้คู้หน้าเบื่อ ชุดการเพื่อนประกอบด้วย 1. เพื่อนภูไท 2. เพื่อนตำนานพระธาตุพนม 3. เพื่อนหางนกยูง 4. เพื่อนไต้ญ้อ 5. เพื่อนศรีโคตรบูร และมีการเพื่อนร่วมกันในชุดเพื่อนอีสานบ้านเฮา รวมเป็น 6 ชุด

พ.ศ. 2543 มีการบรรจุเพื่อนชั้นหมากเบ็งเข้ามาในพิธีเพื่อนบูชาพระธาตุพนมอีก 1 ชุด รวมชุดเพื่อนในพิธีเพื่อนบูชาพระธาตุพนมในเทศกาลไหลเรือไฟทั้งสิ้น 7 ชุด

จากที่กล่าวข้างต้นมาผู้วิจัยสามารถอธิบายประวัติความเป็นมาของพิธีเพื่อนบูชาพระธาตุพนมในเทศกาลไหลเรือไฟ เป็นแผนผังดังต่อไปนี้

แผนผังประกอบ 2

คำอธิบายแผนผัง : พื่อนบูชาพระธาตุพนมมีปรากฏในงานบุญเดือนสาม ได้มีการนำรูปแบบประเพณีดั้งเดิมมาผนวกกับงานเทศกาลเพื่อการท่องเที่ยว ใน พ.ศ. 2528 ซึ่งการพื่อนบูชาพระธาตุพนมในเทศกาลไหลเรือไฟได้มีการสืบสานและพัฒนาอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2546)

ที่มา : นฤบดีนทร์ สาลีพันธ์

วิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงพื่อนบูชาพระธาตุพนม

การเปลี่ยนแปลงพื่อนบูชาพระธาตุพนมซึ่งแบ่งตามประวัติความเป็นมาและวัตถุประสงค์ออกเป็น 4 ช่วง ดังนี้

1. จากตำนานอุรังคธาตุ พบว่าพื่อนบูชาพระธาตุพนมมีจุดประสงค์เพื่อสมโภชองค์พระธาตุพนมที่สร้างสำเร็จของเหล่าเทวดานางฟ้า
2. พื่อนบูชาพระธาตุพนมโดยข้าโอกาสพระธาตุพนมในการแห่กองบุญเดือนสาม เพื่อเป็นการบูชาและเสียดำหัวประจำปี พื่อนบูชาพระธาตุพนมของข้าโอกาสพระธาตุพนมมีเค้าโครงความเชื่อจากตำนานอุรังคนิทาน ถ่ายทอดมาจากชนรุ่นหลังสู่ชนรุ่นหลังต่อมาจนถึงปัจจุบัน
3. พื่อนบูชาพระบรมสารีริกธาตุ ในการค้นพบพระอุรังคธาตุในซากปรักหักพังขององค์พระธาตุพนมใน พ.ศ. 2518 และพิธีอัญเชิญพระบรมสารีริกธาตุเข้าสู่องค์พระธาตุพนมพร้อมทั้ง

พิธีกฐินพระราชทานใน พ.ศ. 2522 วัตถุประสงค์เพื่อต้องการประชาสัมพันธ์ศิลปวัฒนธรรมของชาวจังหวัดนครพนม

4. การฟ้อนบูชาพระราชทานในงานเทศกาลไหลเรือไฟ เป็นกิจกรรมส่วนหนึ่งของงานไหลเรือไฟ หากแต่ปัจจัยสำคัญของการจัดพิธีบูชาพระราชทานในเทศกาลไหลเรือไฟ มีวัตถุประสงค์เพื่อการดึงดูดนักท่องเที่ยวมาเที่ยว นครพนม และแสดงถึงพลังศรัทธาของชาวนครพนมที่มีต่อองค์พระราชทาน

ลำดับจำนวนชุดฟ้อนบูชาพระราชทานที่ปรากฏโดยแบ่งตามปีที่มีการลด และการเพิ่มจำนวนชุดฟ้อน ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

พ.ศ. ที่จัดงาน	รายชื่อชุดฟ้อน
8	ฟ้อนหางนกยูง(ตามตำนาน)
-	ฟ้อนแห่กองบุญเดือนสาม
2518	ฟ้อนไทควน ฟ้อนภูไทเรณูนคร
2522	ฟ้อนภูไทเรณูนคร ฟ้อนตำนานพระราชทาน
2528	ฟ้อนภูไทเรณูนคร ฟ้อนหางนกยูง ฟ้อนศรีโคตรบูร
2530	ฟ้อนภูไทเรณูนคร ฟ้อนหางนกยูง ฟ้อนศรีโคตรบูร ฟ้อนตำนานพระราชทาน ฟ้อนไทญ้อ ฟ้อนอีสานบ้านเฮา
2543	ฟ้อนภูไทเรณูนคร ฟ้อนหางนกยูง ฟ้อนศรีโคตรบูร ฟ้อนตำนานพระราชทาน ฟ้อนไทญ้อ ฟ้อนอีสานบ้านเฮา ฟ้อนขันหมากเบ็ง

* หมายเหตุ.

1. ฟ้อนแห่กองบุญในเดือนสามมีการประกอบพิธีเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน
2. ในปี พ.ศ. 2522 ไม่รวมตัวแทนจังหวัดอื่น ๆ ในการฟ้อนบูชาพระราชทาน
3. รำโนรา ถู้อเป็นการแสดงรับเชิญ ซึ่งไม่ได้เป็นชุดที่แสดงอย่างต่อเนื่อง

จากตารางทำให้พบว่าชุดเพื่อนที่มีการเพื่อนบูชาพระธาตุพนมเก่าที่สุดคือชุดเพื่อนภูไทเรณูนคร เนื่องจากเพื่อนหางนกยูงเป็นเพื่อนจากการบันทึกตำนานอุรังคนิทาน ดังนั้นจึงไม่ถือว่าเป็นชุดแรก เพื่อนแห่งกองบุญเดือนสามจากเค้าโครงของอุรังคนิทานเล่าว่าพระธาตุพนมที่ยังคงปลูกฝังลูกหลานในการบุญเสียดำหัว (การเสียดำหัว คือ การทำบุญให้กับพระธาตุพนมประจำปีของข้าโอกาสพระธาตุพนมในเดือนสาม โดยจากอดีตที่มีการทำงานหรือส่งช่วยให้แก้วพระธาตุพนม หลังจากเลิกระบบทาสทำให้ไม่มีการทำงานหรือส่งส่วยแต่ความเคารพศรัทธาต่อองค์พระธาตุพนมยังคงอยู่ จึงทำให้ข้าโอกาสพระธาตุพนมยังคงปลูกฝังลูกหลานให้มาทำบุญเสียดำหัวแก่ องค์พระธาตุพนม เพื่อความเป็นมงคลต่อตนเองและครอบครัว) พร้อมทั้งเพื่อนบูชา องค์พระธาตุพนมประกอบการทำบุญ ในการเพื่อนแห่งกองบุญเป็นการเพื่อนที่ไม่เป็นรูปแบบที่ตายตัว โดยมีลักษณะของการเพื่อนตามความศรัทธาของข้าพระธาตุพนมหรือผู้ทำบุญเสียดำหัว ผู้เพื่อนจะเพื่อนตามแต่จะเพื่อนด้วยความรู้สึกเป็นสิริมงคลและมีความอิมเอิบใจในการแสดงถึงพลังความศรัทธาซึ่งถือเป็นการปฏิบัติบูชาต่อองค์พระธาตุพนม ฉะนั้นจึงไม่ถือว่าเป็นรูปแบบของชุดเพื่อนที่เก่าแก่ที่สุด